

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 cor. 40 bani.
 Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
 România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia” N. Meltzer, Sibiu

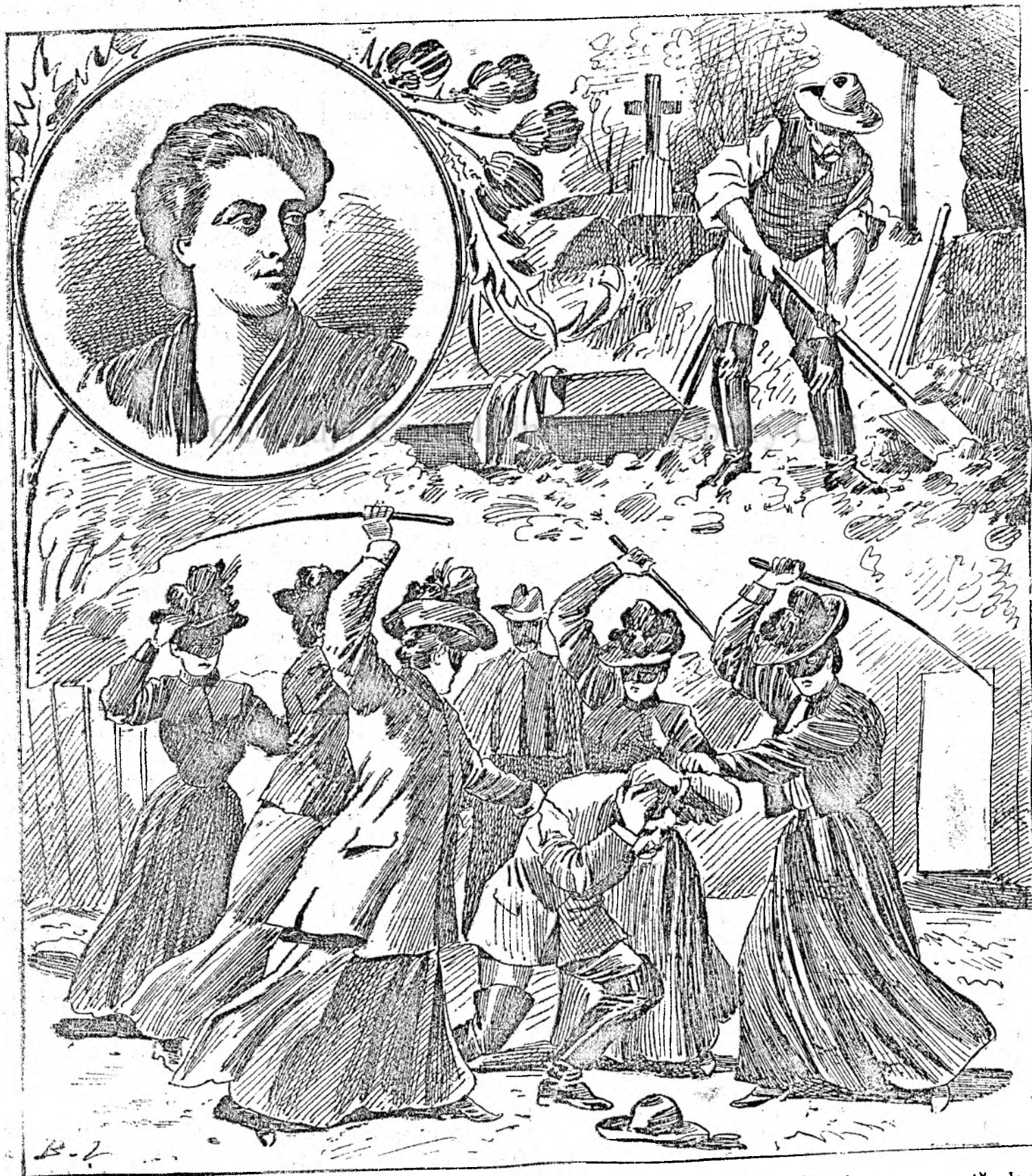
Foaie politică.

Apăre în fiecare Duminică.

INSERATE:
 se primesc la biroul administrației, (str.
 Măcelarilor nr. 12).
 Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani
 a treia-oraă 10 bani.

Pedepsirea bărbatului rău.

— Răsbunarea femeilor. —

Intâmplarea s'a petrecut de curând în America, în statul Texas. Un colonist, moșier, era om dur și foarte aspru cu toți, dar cu deosebire cu femeia sa. O bătea, o chinuia în tot chipul și nimic nu-i era pe voie, așa că s'au fost luat de-o grijă și vecinii. Biata femeie s'a bolnăvit de năcaz și nu preste mult a murit. Moșierul atunci luatămânășapa și hârjetul, i-a săpat el însuși mormântul și a astupat o.

Dar pentru purtarea sa nevrednică și tirană, i-a sosit ceasul de pedeapsă. Oamenii de pe moșiile vecine și mai cu seamă femeile și-au pierdut răbdarea și au hotărât să-i dea o lecție aspră.

Mai multe femei s'au înarmat cu cio-mege și pândindu-l când moșierul vinea din cimiter, l-au atacat și mi și l-au imblătit, încât l-au lăsat aproape mort.

Chipul nostru ne arată de-asupra portretul femeii, în dreapta cum moșierul o astrucă în pământ, iar de desubt să vede cum femeile îl imblătesc și-l bat de moarte.

Așa și-a căpătat moșierul tiran pedeapsa, ceace în America să întâmplă adeseori, ca publicul să-și răsbune asupra câte unui păcătoș.

Hotăririle sinoadelor.

Sinoadele bisericii gr.-or. române au adus anul acesta hotăriri de mare însemnătate pentru înaintarea și înflorirea bisericilor și școalelor și pentru binele poporului credincios.

Mai înainte de toate sinoadele au fost cuprinse de îngrijorare cu privire la soarta școalelor noastre, atât de amenințate prin proiectul de lege al lui Apponyi, care acum e înaintat la Maiestatea Sa spre întărire.

Acestei îngrijorări îi s'a dat expresiune și în vorbirile de deschidere. Toți trei arhierii au vorbit pe larg despre primejdia școalelor noastre și au îndemnat pe deputați și pe toate organele bisericești să aștepte căile și mijloacele de lipsă, ca — dacă proiectul va deveni lege — să fim cât de puțin avizați a cere ajutorul dela stat și astfel să delăturăm și să micim răul, ce amenință școalele.

Deoarece proiectul nu e întărit încă, toate trei sinoadele au luat cu unanimitate o hotărîre, ca Preasfințitul arhierii să facă pașii de lipsă la Maiestatea Sa, cum vor afla de bine, cerând în numele bisericii, ca proiectul să nu fie aprobat.

Mai întâi a luat o hotărîre de acest fel sinodul din Arad, pe care am împărtășit-o în numărul trecut. Asemenea hotăriri au adus și celelalte două sinoade, arătând prin aceasta guvernului și lumii, că întru apărarea școlii biserica întreagă este stăpânită de unul și același gând.

Hotărîrea sinodului din Sibiu este de următorul cuprins:

Sinodul arhidiecezan:

a) exprimă cordială și adânc simțită grațitudine Preasfințitului Arhierii și înălțatului P. S. Sale Dnii Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meștanu, pentru apărarea bărbătească a drepturilor și autonomiei noastre bisericești și a marilor noastre interese culturale;

b) protestează bărbătește în contra proiectului de lege școlar și a tendințelor ce urmărește;

c) roagă pe Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit, ca împreună cu Preasfințitul Episcopii săfragani să uzeze și de ultimul remediu constituțional, recurgând în persoană, sau prin adresă, cum vor afla de bine, până la treptele tronului, și solicitând denegarea sancțiunii prealalte a proiectului de lege școlar.

Afară de această s'au luat hotăriri de mare însemnătate cu privire la catechizarea elevilor școlari, ridicarea cursului pedagogic la 4 ani (Sibiu), apoi cu privire la căsătoriile neîncheiate în biserică, împotriva alcoolului (beției) etc. Toate aceste și alte hotăriri s'au luat după discuții interesante și cuprinzătoare de învățură, așa că sesiunea sinoadelor a fost de astădată foarte mănoasă.

Permițând aceste, în cele ce urmează vom da hotăririle mai însemnate.

Sinodul arhidiecezan.

Sinodul arhidiecezan din Sibiu a ținut 7 ședințe, încheindu-se Sâmbătă, săptămâna trecută.

Hotăririle mai însemnate afară de cea în afacerea școalelor, sunt următoarele:

Escelenția Sa metropolitul a prezentat în ședința II o propunere cu privire la zidirea seminarului »Andreian«, în care e de părere, ca să nu se zidească seminar nou, ci să se adapteze (întregească) seminarul de acum, după trebuințe.

Sinodul în ședința de Joi hotărăște, ca Conzistorul să prezinte la viitorul sinod un proiect de spese atât cu privire la adaptarea seminarului de acum, cât și cu privire la zidirea unui nou seminar.

Să hotărăște punerea în lucrare a fundațiunii Vlad, dupăcum sunt literele fundamentale.

Cu privire la examenele de calificare preoțești sinodul primește propunerea deputatului Dr. P. Șpan, ca comisiunea examinătoare a conzistorului să fie compusă din bărbați cu cunoștințe teologice, nu numai din centru, ci și din afară.

În ședința a doua s'a discutat afacerea bibliotecilor școlare, de pe sate, cari, fiind școalele expuse, să fie prefăcute în biblioteci parohiale. Sinodul hotărăște, ca bibliotecile școlare să se separeze și să conțină numai cărți pentru elevi, iar celelalte să fie trecute în bibliotecă parohială.

Catechizarea elevilor noștri în unele școale străine e neglijată, iar de altă parte statul a pretins să se propuie religiuina în unele școale de stat în limba ungurească. Față de aceste sinodul hotărăște, ca propunerea religiuinii să se facă pretutindenea în limba bisericii. În legătură cu aceasta, propunerea deputatului prot. N. Borzea, de a să întemeia un post de catechet în Făgăraș, să dă la conzistor, spre ducere în deplinire. Conzistorul nizuiește, unde numai să poate, a aplica catecheți pe la școalele străine, ceea ce e de mare însemnătate pentru simțământul național și religios al școlărilor noștri.

În vederea scumpetii, sinodul, la cerere, hotărăște urcarea plășilor funcționarilor conzistoriali și a profesorilor cum și a protopopilor (dela 1000 Cor.) cu 15%. — Să aproabă numirea definitivă a dlui T. Popoviciu, de prof. de muzică la seminar. — Să ia spre știință înființarea protopopiatului Geoagiu, hotărîtă de congres; postul de protopop să va îndeplini: — Să respingă cererile protopopilor din Hunedoara și Lupșa pentru ajutor, cum și cererea parohiei Petrilaca de-a să alătura la tractul Târnavei.

În afacerea regulamentului sem. Dr. E. R. Roșca propune și sinodul hotărăște, ca pe viitor secția pedagogică să fie compusă din 4 cursuri (4 ani), cu adaosul, ca să fie primiți nu numai elevi cu patru clase de mijloc, ci în cas de lipsă și elevi, cari fac examenul de primire admis de lege.

Sinodul aproabă ABC-darul de Dr. Petru Șpan, ed. II și cu privire la »Vatra Școlară« hotărăște a îi să da subvenția de 500 Cor.

pusă în vedere de conzistor pentru o foaie pedagogică, cu condiția, ca ea să se tipărească în tipografia arhidiecezană. — Să hotărăște a să studia și publica materialul adunat la conzistor dela conferențele învățătoarești etc.

Cea din urmă ședință a fost Sâmbătă, când între altele s'au luat în samă socotelile fondurilor și fundațiilor, între altele fundația Saguna, Andronic etc. Pentru zidirea catedralei s'au cheltuit până acum 782.696 Cor. Să votează budgetul pe anul viitor, cererile intrate la sinod să predau conzistorului și cu aceasta sinodul să încheie.

Sinodul din Arad.

Dela sinodul din Arad amintim următoarele:

În ședința de Miercuri, deput. Vas. Goldiș a propus și sinodul a primit unanimitate următoarea propunere, îndreptată împotriva patimei beției.

Sinodul eparchial îndrumă conzistorul din Arad, ca: 1. în numele sinodului eparchial să adreseze o reprezentatiune dietei și guvernului țării, în care să ceară dispozițiuni pentru închiderea birturilor în fiecare săptămână, de Sâmbătă sara până Luni dimineața. 2. Conzistorele din Arad și Oradea-mare să dispună cu toată rigoarea, ca la timp potrivit în decursul iernii anului 1907/8 fiecare preot și fiecare învățător să țină poporului din comuna sa câte o prelegere publică despre urmările funeste ale beției, folosind ca mijloace de instrucțiune tablourile întocmite anume pentru scopul indicat. Conzistorul va îngriji, ca aceste tablouri să le procure după posibilitate fiecare comună bisericească, iar preoților și învățătorilor le va indica izvoarele, unde vor putea să afle materialul și deslușirile de lipsă pentru prelegerile lor. Despre efectuarea acestui conclud și despre rezultatul pașilor încercați în scopul indicat conzistoriile vor face sinodului raport în proxima sesiune.

Între alte hotăriri mai amintim, că Conzistorul a fost însărcinat a face demonstrațiune la guvern de-a lua măsuri împotriva căsătoriilor nelegiuite. — Să hotărăște apoi înființarea unui post de referent școlar ajutător, care să inspecteze și școalele; școalele de repetiție să fie împreunate cu cele economice; adaptarea institutului teologic etc.

Sinodul s'a închis Miercuri.

Sinodul din Caransebeș.

Sinodul din Caransebeș și-a isprăvit lucrările în trei zile și s'a încheiat Marți.

În sinod s'a cetit declarațiunea vestitului Român plouat Burdia, dep. sinodal, în care declară, că în articolii din »Bud. Tageblatt«, publicați de el, nu el a scris pasagiul, în care atacă și prezintă ca cuiburi de agitație sinoadele bisericești, băncile noastre etc.

Între altele mai amintim, că sinodul a hotărât, ca candidații de preoție sfințiți să nu fie introduși în parohie, până nu vor face o praxă de 6 săptămâni în cancelaria protopopească.

Sibiu, 24 Mai n. 1907.

Programul guvernului român. Partidul liberal a aranjat săptămâna trecută o adunare de alegători în Brăila, la care au vorbit și ministrii Sturdza și Ionel Brătianu, dezvoltând programul guvernului. Guvernul va face crușări mari cu banii țării — a zis Sturdza, va ridica școale pentru popor și va îmbunătăți serviciul de justiție, dar cea mai însemnată reformă trebuie să se facă pe terenul *agrar* (economia de câmp) Țăranului numai așa îi să poate ușura soarta, dacă să va împedea formarea de trusturi (insoțiri) de arândași, cari cumpără ținuturi întregi și apasă și sug pe țărani. Țăranii numai prin un șir întreg de legi ocrotitoare pot fi scutiți de împilări. Partidul liberal să legătuiască a îndeplini aceasta muncă grea.

Tot în acest înțeles a vorbit și Brătianu, luându-și astfel vorbirea: **Avem încredințarea, că vom isbuti a deslega greaua problemă, ce o avem înainte, căci munca de care ne-am apucat stă în strânsă legătură cu viitorul strălucit al țării noastre!**

Ministrii au fost v u aplaudați.

Procesul „Telegrafului Român”. În procesul „Tel. Rom.” s'a ținut Miercuri pertractarea la senatul de acuză din Cluj, pe baza excepțiilor înaintate de redactorul T. V. Păcățianu în contra actului de acuză. Senatul a respins acuza și a absolvat pe dl Păcățianu.

10 Maiu. Joi, săptămâna aceasta s'a serbat în întreagă România memoria zilei de 10 Maiu, de trei ori însemnată în istoria mai nouă a țării. În aceasta zi s'a proclamat de principe ales Carol de Hohenzollern la 1866, s'a proclamat neatârnamarea țării la 1877 și s'a încoronat de rege Carol la 1881.

Din acest prilej ne asociem și noi la dorința milioanei de Români, urând un viitor strălucit mândrei României și viață luagă înțeleptului ei rege!

Studentii pentru țărani. În toată agitațiilor și mișcărilor de alegere din România, s'a ivit și un glas de povățuire pentru țărani. Studentii fii de țărani au împărțit între țărani următorul manifest:

Iubiți țărani!

Studentii, fii de țărani, cari au luat apărarea voastră, cari au strigat împotriva nedreptăților de cari ați suferit, socotesc că nu este nici un alt mijloc de scăpare decât să vă roștiți votul cu mai multă băgare de seamă, fără a vă lăsa nici înșelați de făgăduințele, cari minciunile surtucarilor, pe cari îi alegeți ca delegați, nici amețiți de băutura pe care o plățiți mai târziu cu multă suferință.

Să știți că delegații pe cari îi alegeți, aleg la rândul lor pe deputații cari fac legile.

Alegeți dar delegați țărani; nu alegeți surtucari, căci numai țărani de-ai voștri își dau seamă de nevoile țărănimii.

Nu vă mai lăsați păcăliți la alegeri.

Când vi-să dă vin nu-l ațingeți, căci vi-să dă fiere. — Cei cari au interes să nu căpătați dreptate, voiesc să vă fure dreapta judecată.

Iubiți țărani!

Ascultați pe fii voștri. Alegeți numai delegați țărani.

Aceste statuti vi-le trimitem noi

Studentii fii de țărani.

Italianii pentru Români. În camera (dieta) Italiei fostul ministru Baccelli și deputatul Santini au rostit zilele trecute vorbiri foarte frumoase pentru prietnia dintre Italia și România.

»E frumos — a zis între altele Baccelli — ca după lupte eroice de atâtea veacuri să vedem reînflorind, prin marile virtuți ale domnitorilor și ale poporului, această ramură viguroasă a mării vițe a latinității».

Vorbele prietinoase ale acestor fruntași italieni au fost viu aplaudate de toți deputații și de ministri.

Alegerile în Austria. Dupăcum am vestit în nrul trecut, la alegerile făcute acum în Austria au eșit în majoritate două partide tari: creștinii-sociali și social-democrații (socialiștii). Vor fi multe balotagii. (adeacă alegeri noue, unde candidații n'au întrunit numărul recerut de voturi). Alegerile nouă să fac acum Joi. Cu toate aceste cele două partide vor rămânea hotăritoare în parlament. Schimbarea aceasta e de mare însemnatate pentru Austria și și pentru Ungaria. Ea va da o nouă direcție stărilor economice ale popoarelor austriace.

Despre aceasta vom scrie în numărul viitor, când vor fi cunoscute și rezultatele balotagiilor.

DIN LUME.

Conjurație împotriva Țarului.

Săptămâna trecută s'a descoperit o conjurație primejdioasă împotriva vieții Țarului. La început guvernul și poliția a voit să o țină în secret, dar lucrul era prea mare ca să poată fi tănuțit. Astfel s'a făcut raport despre conjurație înaltului stat împărătesc și dumei. În дума (dieta) a vorbit primministrul Stolipin, zicând, că în Petersburg s'au însoțit mai mulți mișei, ca cu mijloace silnice să răstoarne sistemul de stat de acum. Conjurații să țin de partidul socialist revoluționar și voiau să omoare pe Țarul și pe primministrul. Conjurații au voit să străbată în palatul împărătesc, dar planul le-a fost descoperit.

Cercetările ce s'au făcut și să fac și acum, au scos la iveală lucruri grozave. Din conjurație fac parte bărbați de poziție înaltă. Au fost prinși până acum vre-o 80 de inși, între cari doi generali, 6 oficeri de gardă, 32 de gardiști și mai mulți deregători și curteni. Conjurații aveau planul să ucidă pe Țar, pe moștenitorul de tron, pe fratele Țarului, arhiducele Nicolaievici și pe primministrul Stolipin, apoi să proclame republica.

Conjurații au spionat modul de traiu al Țarului și voiau să ucidă pe Țar și pe ceialalți cu pumnale, iar dacă n'ar isbuti astfel să se folosească de bombe. Conjurații au câștigat pe partea lor pe unii gardiști, dar unul din aceștia, cari le știa tainele, un căzac, i-a vândut. Așa s'a descoperit conjurația. Dacă planul isbutea, istoria Rusiei avea să însemne de nou o grozavă zi sângeroasă.

Rescoale în India și Arabia.

În India a izbucnit o rescoală de-a băștinășilor Inzi. Guvernul englez concentrează trupe spre Lahore. S'au arestat mai mulți agitatori, între cari este și redactorul ind Tindi Dast. — Semințiile arabe dintre Tigru și Eufrat s'au resculat; trupele turcești nu răsbesc cu ele.

Lupta în casa magnaților.

Am scris în nrul trecut, că în Casa magnaților au vorbit împotriva proiectului, afară de Metropoliții nostri, episcopii Ignatie I. Pap și Dr. Vas. Hossu. Amândoi aceștia au respins și ei proiectul și în deosăbi episcopul Ign. Pap a respins energic învinuirea, ce să face adeseori bisericilor noastre, că ar fi nepatriotice. Aceasta nu e decât o născocire în capul descreierat al șovinistilor.

Azi dăm restul vorbirii Esceleției Sale metr Mihályi, a cărei publicare am început-o în nrul trecut:

Vorbirea metr. Mihályi.

(Urmare și sine).

Dacă lipsesc, prin urmare, normele legale în ce privește clădirea de edificii școlare corăspunzătoare, prin noul proiect de lege i-să impun comunei bisericesti noi sarcini în ce privește locuința învățătorului și sala de propunere. Anume, conform articolului 2 al proiectului — care să referă la comunele cari nu sunt clasificate după banii de cvartir — învățătorul are să capete anual 200 cor. bani de cvartir. Această dispoziție îngreunează sarcinile susținerii școlilor și disconsideră dreptul comunelor bisericesti relativ la stabilirea banilor de cvartir. În ce privește sala de propunere, e foarte greu să se observe măsurile stabilite prin ordinațiunile guvernului; e greu mai ales în comunele mici, pentru că aceste comune nu-și clădesc școli pe seama alor 60—80 elevi, ci numai pe seama a mult 40—60 de elevi. Și trebuie să-și clădiască o școală în care să se poată încălzi și în sala de propunere, — căci la noi trebuie încălzită sala aceasta, altcum nu să pot ține prelegeri.

Dimensiunile nu să pot deci observa totdeauna. Iar dacă lipsește o clădire a școlii, școala trebuie să se instaleze în casă cu chirie. De multe ori nu să află în comuna întreagă o casă de închiriat, în care să încapă o școală cu 40—60 băieți și să aibă dimensiunile atât de largi, după cum le normează ordinațiunile guvernului.

Ce urmează de aici domnilor Magnați? Urmează, că izerzelul organelor guvernului sgravează chestia învățământului care și de altfel să află în o situație destul de tristă; o agravează prin faptul, că îi lipsește pe învățori de întregirea salariului ori de cvincvenalele date prin articolul de lege XXVI din 1893. Lipsirea aceasta are două urmări foarte grave.

Învățătorul va face proces administrativ comunității sale bisericesti, respective arhiepiscopului aceleia, episcopului reclamând partea de salar de care a fost lipsit; iar dacă pe această cale nu va izbuti, va apela la forurile judecătorești, căutând pe această cale a legii satisfacția și lichidarea salariului său. Eu cred, că această stare de lucruri aduce cu sine o știrbire în mare măsură a stimei și supunerii datorite superiorilor politici și bisericesti instituți prin lege și cred că această știrbire este chiar în detrimentul cauzei învățământului. Lipsa edificiului școlii este al doilea motiv important, care să aduce în legătură cu acordarea ajutorului de stat și această împrejurare este a doua, care mă oprește de a vota acest proiect de lege, prevăzând, că și dacă să va

da confesiunii ajutorul de stat, acela i-să va detrage din nou și prea de grabă; fiindcă nu va fi în stare să ridice un palat pe seama școlii și să-i asigure învățătorului o locuință nouă.

Iar, de vreme ce suflul școlii populare este învățătorul, proiectul de lege, care să află în desbatere să ocupă cu drept cuvânt acum a doua-oră de retribuțiile învățătorilor confesionali — mai întâiu s'a ocupat de aceste retribuții art. de lege XXVI din 1893 — și guvernul statului nu are măcar garanța, că nu va trebui să se ocupe din nou, pentru a treia-oră, de chestiunea aceasta.

Escelenția Sa făcând o reprivire asupra îmbunătățirii din timp în timp a salarelor învățătoarești, și arătând mai multe scăderi ale proiectului, continuă:

Biserica română greco-catolică, ale cărei interese le reprezintă aici are 1516 parohii. Dintre acestea $\frac{2}{3}$ sau mai exact 913 parohii au mai puțin de 700 de locuitori. M'am bucurat auzind că episcopul de Kalocsa n'are nici o singură parohie cu mai puțin de 600 de credincioși, — la mine însă lucrurile stau altcum, în întreaga mea provincie mitropolitană singură parohia Clujului numără peste 4000 de credincioși.

La mine sunt, cum am spus, din 1516 parohii 913 în care sunt mai puțini de 700 de credincioși și numai 603 de parohii cuprind peste 700 de credincioși. Afară de aceasta mai sunt 302 comune cari susțin biserici-filii. Dacă într'o comună filie este biserică, cum este în aceste 30 de filii, capelanul sau preotul trebuie să meargă și acolo la slujbă, pentru-că credincioșii de acolo de aceea și-au altă biserică, pentruca să nu fie siliți a să duce în parohia-matre.

Biserica, pe care o reprezintă constă, dupăcum ați binevoit a vă convinge, din cele spuse, din parohii foarte mărunte, cari bine înțeles, nu pot suportă greutăți ca acelea, pe cari le suportă parohii de două, sau de trei ori mai mari. Asta-i clar, ca lumina soarelui, și nici nu mă voi mai extinde asupra ei. Vă atrag numai atenția, că în acea parte a țării, pe care o ocupă credincioșii mei, aristocrația după naștere și după avere nu e dintre ei și de aceia și aici în Camera magnaților, afară de căpeteniile bisericesti alt magnat român greco-catolic nu este. În o stare, ca aceasta e evident, că actualul proiect de lege forțează biserică noastră pe toată linia, ca să primească ajutorul de stat și cu aceasta să-și predea sau cel puțin să-și împartă drepturile ei de până acum.

Desfășurându-vă aici aceste argumente, nu voiesc să fac politică cu toate că și chestiunile bisericesti și școlare își au partea lor politică. De aceea nici nu voiesc să răspund la acea parte din cuvântarea de alaltăieri a dlui Beöthy Zolt, în care spune că în această țară sunt elemente cari gravitează în afară, sau sunt cel puțin centrifuge.

Dați-mi voie, dar e în deobște știut-că de când e lumea, și de când

e aici o Ungarie, locuitorii acestei țări gravitau în jos în direcția curgerii râurilor: din Maramurăș până la Titel, dela munții Hargita până la Turnu Roșu — și așa mai departe. E nesfârșit de mare numărul acelor familii, care dela Bistrița Aurie în jos trec prin pasul Tulgheșului, al Oituzului, al Ghimeșului ca să-și caute existență în alte părți. Sunt nenumărați Ungurii, Săcuii, Românii și Sașii cari trec pentru a-și căuta de ale traiului. Ei, aceștia sunt elementele centrifuge? Dacă râurile n'ar curge într'acolo, ci într'acoace, oamenii aceia ar veni aici și nu s'ar duce în alte părți.

Cu toate că nu voiesc să trec la o discuție pe acest teren, totuși, trebuind să-mi apăr în ereșele bisericeii mele, nu pot să nu amintesc următoarele.

Instrucția poporală e atât în interesul bisericii cât și în al statului. Biserica are între învățăturile ei fundamentale porunca Mântuitorului: »Mergând învățați toate popoarele!« Domnul Christos n'a respins dela sine copii, ci mai vărtos, a zis: »Lăsați prunci să vie la mine!«

Pe cât de mare e acesta interesul bisericii pe atât el e și al statului; de aici rezultă că ambele aceste instituții trebuie să aibă un amestec în instrucție. Dar acest amestec nu va fi bun, când în loc să se facă pe o cale pacinică și prin o înțelegere cuminte, să face prin ruperi, bănuieli și ciocniri. Am convingerea că dacă am pune umăr la umăr și am face tot ce e cu putință nu am putea să ajungem pe toate terenele instrucției la un rezultat, — după cum s'a întâmplat cu art. de lege XXXVIII despre edificii — cât pentru obligativitatea generală a învățământului însă, asta, după cum atestă principii pedagogice nerăsturnabile, nu să poate duce la îndeplinire. Vedeti deci că chiar dacă am fi umăr la umăr și pe deplin înțelegi, nici chiar atunci n'am putea realiza toate scopurile instrucției până la cel din urmă, — nici noi, nici biserica, nici statul.

Dar veți zice D voastră: voi sunteți slabi, voi locuiți cea mai săracă parte a țării, parohiile voastre sunt puține, — ce mai vreți și voi? Răspund, da, tovarășia celui slab nimeni n'o caută, dar e datoria sfântă acelu puternic ca să-l ajute pe cel slab pentruca și acesta să se întărească. Datoria celui puternic nu poate fi ca pe cel slab, să-l năpădească așa încât să-l nimicească cu loviturile lui...

..Statul are misiunea sublimă de a ajuta pe cel slab și nu a-l apăsa, a-l ridica la sine. ear nu a-l alunga dela sine. Regele ungar, când a sancționat legea ardeleană — »sua maiestas reddit«, a făcut aceea a să cuprindă în corpus iuris, cap XII° LI, unde el poartă atributul de »defensor Christianitatis«.

Dacă vr'o biserică are nevoie de apărare, statul are sublima chemare de a o apăra, iar nu de a o despoia și de drepturile de cari le mai are. Ca și pe terenul întregii vieți publice, așa și pe terenul instrucției trebuie să purcedem la lucru umăr la umăr și să ne sprijinim reciproc, să sprijinim biserica, să spri-

jinim statul, căci statul n'are o bază mai sigură în nimic decât în marea publică crescută de biserică în direcție morală-religioasă. Creștinul adevărat să supune legilor: fiind că-l obligă conștiința, iar nu forța. Papa Luceius al III face în cap. III al dreptului lui canonic o enunțare: »Sicuti leges non dedignantur sacros canones imitari: ita et sacrorum statuta canonum constitutionibus Principum adjuvantur«.

După cum legile nu regretă a promova binele public în spiritul canoanelor tot astfel canoanele capătă și ele putere prin legile principilor.

Afirm că nu e un cler, care să servească cu mai multă credință și cu mai mult devotament cauza publică și interesele Ungarei, — nu este un popor care, veacuri de-a rândul să fi dovedit simțul lui de jertfă pentru interesele statului și pentru asigurarea tronului, ca tocmai acesta al nostru.

Acest cler și acest popor merită prin urmare, ca să nu i-să conturbe drepturile lui de până acum, și așa destul de știrbite, și că, dacă guvernul voia să-i ajute, să nu-i ia în schimb drepturile pe cari e stăpân până acum.

Fiindcă însă acest proiect de lege, dupăcum am dovedit, nu vrea să aibă în considerare drepturile bisericeii mele și ale comunelor bisericesti sărace, declar, că nu-l primesc.

Din Frâua.

Luni în 23 Aprilie st. n. a doua zi de Paști au avut loc în comuna Frâua, o producțiune corală-decl-teatrală, împreună cu joc, care s'a ținut în școala gr-or. sub conducerea vrednicului inv. Alex. Chețan. Laudă să cuvine lui, cum și neobositului preot local Teofil Holerga, care încă a stat mult în ajutorul acestei producțiuni. Reușita a fost peste așteptările noastre. De aci am dedus, că noi Românii, multe lucruri frumoase putem face dacă avem conducători și dacă bunăînțelegere încă este între noi.

Inceputul producțiunii a fost la ora 8 seara, când școala era ticsită de public din loc și jur. La ridicarea cortinei corul a cântat »Hora Ploaia« de Dima, condus și instruit de inv. Chețan. »Ciobanul la biserică« decl. de Dionisie Cristea. »Frunză verde toi întoarse« de Popoză cor mixt condus de inv. Chețan. Aci iam apreciat d-lui Chețan munca ce a depus cu instruirea acestor două bucăți muzicale. »Buna înțelegere« dialog de Maria Drăgan, decl. de fetele Ana Popa, Iustina Rotar și Ana Timar. »Despre beție«, dialog de Maria Drăgan, decl. de tinerii N. Lup, M. Popa și I. Muntean. »Nici prin minte nu mi-a trecut« de Apop. decl. foarte bine de N. Borlac. »Curcanul Țiganului« decl. de tinerii I. Muntean, care a produs mare haz, fiind îmbrăcat în costum de cortorar și imitând perfect. A urmat piesa teatrală »Vlăduțul Mamii« comedie, jucată foarte bine. După aceasta a urmat frumosul joc »Călușerul« jucat de mai mulți feciori sub conducerea neîntrecutului vătăf Iosif Chiselita, măestru cojocar.

Stârșindu-să acest joc a ținut părintele Teofil Holerga o frumoasă cuvântare multă-mind d-lui inv. Chețan pentru ostenețele sale, cum și întreg publicului de față. După aceea a urmat jocul, care a durat cu mare veselie până dimineața.

Participantul

Statistica băncilor sârbești.

După datele statistice apărute acum mai de curând, numărul băncilor populare sârbești, a fost la sfârșitul anului 1904 de 206. În decursul anului 1905, numărul acestora s'a mai sporit încă cu 36. Tot în decursul anului 1905, 7 bănci au încetat, așa că numărul acestora la sfârșitul anului 1905 a fost de 235.

Dar nu numai în ce privește numărul băncilor s'a făcut înaintare, ci chiar și cu privire la acționari. Astfel pe când la sfârșitul anului 1904 s'afluau 6298 acționari, pe atunci numărul acestora la sfârșitul anului 1905 a ajuns la 7227. La băncile cele mai mari numărul acționarilor s'a urcat la 189, iar cele mai mici nu pot arăta decât câte 9 acționari. Numărul de mijloc al acționarilor la o bancă e de 30. Prețul acțiunilor s'a urcat în anul 1905 dela 60,054 c. la 69,482 c., iar al fondului de rezerve dela 33,629 c. la 54,326 cor.

După ocupațiune, acționarii au fost: 6398 economi, 104 preoți, 129 învățători, 1 învățătoare, 140 neguțatori, 330 meseriași și 125 au deosebite ocupațiuni. Intre acționari sunt 5010, cari știu scrie și ceti, iar 2217 nu știu nici scrie, nici ceti. Numărul sufletelor familiilor acționarilor face 42,257. Avera acționarilor face 59,661 jugăre catastrale de pământ, cari prețuesc 33,208,222 cor. Prețul caselor face 8.805,503 cor., pe cari zace o datorie de 4.546,755 coroane.

Băncile sârbești au avut în mâinile lor în anul 1903: 46,663, în anul 1904: 56,538, iar în a. 1909: 59,661 jugăre catastrale de pământ intabulat pentru împrumuturi. Mișcarea băncilor sârbești a fost la intrate: 5.335,883 c., la esite: 5,258,630 cor., iar în bani gata s'au aflat la sfârșitul anului 1905: 77,252 c. Depuneri spre fructificare au fost: 1.012,256 cor., dintre cari 126,362 de ale acționarilor și 21,282 cor. depuneri de ale copiilor. Cu totul au fost 11,202 deponenți, dintre cari 2387 copii.

Împrumuturi au fost în decursul anului 1905: 9170 în sumă de 1.635,754

cor., dintre cari cu 1915 împrumuturi s'au arândat pământuri în sumă de 494,090 cor., cu 816 împrumuturi în sumă de 223,976 c. s'au cumpărat pământuri, cu 1311 împrumuturi în sumă de 191,521 c. s'au cumpărat vite de lucru, cu 1105 împrumuturi în sumă de 156,555 cor. s'au cumpărat vite de prăsilă, cu 543 împrumuturi în sumă de 106,707 c. s'au ridicat căsi și alte superedificate, cu 530 împrumuturi în sumă 82,184 cor. s'au sădit și cultivat vii, cu 514 împrumuturi în sumă de 80,174 cor. s'au plătit datorii, 329 împrumuturi în sumă de 49,190 c. s'au întrebuițat pentru trebuințele casnice, 564 împrumuturi în sumă de 44,900 c. s'au întrebuițat pentru procurarea de bucate, 243 împrumuturi în sumă de 42,986 cor. s'au întrebuițat pentru procurarea de mașini, 409 împrumuturi în sumă de 37,673 cor. s'au întrebuițat pentru procurarea de nutrețuri pentru vite, 143 împrumuturi în sumă de 15,738 c. s'au întrebuițat pentru procurarea de sămânțuri pentru economie, 20 împrumuturi în sumă de 4,092 c. s'au întrebuițat pentru procurarea gunoiului din fabrici, 94 împrumuturi în sumă de 19,215 cor. au făcut neguțatorii, 121 împrumuturi în sumă de 13,689 cor. au făcut meseriași, cu 186 împrumuturi în sumă de 16,240 c. s'au plătit darea către stat și așa mai departe.

Dintre acționari 221 membrii n'au mai avut și altă avere, decât acțiunile dela bancă, 4196 membrii au avut mai puțin de 5000 cor. 1568 membrii au avut între 5—10,000 cor., iar 68 membrii au avut o avere de peste 50,000 cor. Dintre cele 9170 împrumuturi 1686 au fost sub 50 c. 2750 împrumuturi au fost între 50—100 c. 2972 împrumuturi au fost între 100—200 c. 772 împrumuturi au fost până la 300 cor. 373 împrumuturi au fost până la suma de 400 cor. 168 împrumuturi au fost până la suma de 500 c. 110 împrumuturi au fost până la 600 cor. și 162 împrumuturi au fost dela 600—1000 cor.

Numerii de mai sus înșirați așa dupăcum s'a văd în mod cronologic, deși sunt cu totul săci, ne vorbesc destul de lămurit. Ei ne arată adecă,

că băncile populare sârbești nu s'a mulțumesc numai a da împrumuturile re-cerute, ci ele mai știricesc cu prilejul acela și că spre ce scop s'a întrebuițază împrumutul luat dela bancă. Oare băncile noastre n'ar putea face și ele ca cele sârbești? Noi credem, că așa ceva n'ar fi de prisos, deoarece ni s'ar da puțința de a ști, că spre ce scop s'a fac la noi atâta sumedenie de împrumuturi.

Tot din numerii de sus, mai vedem și aceea, că în Sârbia spiritul de cruțare, de sigur la îndemnul părinților, a străbătut chiar și între copii, cari laolaltă au avut 21,282 c. depuneri. La noi așa ceva este un lucru de tot rar, pe care numai ici-colea îl poți afla. De aceea credem, că n'ar strica, când și în direcțiunea aceasta, ar lucra nu numai băncile noastre, ci fiecare cap de familie, deoarece dupăcum zice un proverb de ale noastre: »ziua bună, de dimineața s'arată«. Ivan Georgescu.

Grăpatul grăului.

Dacă a început primăvara creșterea grăului și s'a uscat îndeajuns pământul, atunci e bine să nu întârziem de loc grăparea acelor locuri sămănate cu grâu, cari fac iute scoartă. Prin grăpare facem locul mai lucrătiv, fiindcă în el intră mai lesne aerul. Rădăcinele capătă țărină aerizată, ceea ce îndeamnă ca să odrăslească mai puternic, ear buruienile cari au început deabia să crească să nimicesc în partea cea mai mare.

Sunt mulți agricultori de altfel deștepți, cari s'a tem a să apuca primăvara de grăparea grăului, zicând că prin grăpare să nimicește totul, ceea ce însă nu-i de loc adevărat.

Grăpatul din contra e un lucru foarte folositor și nu strică de loc dacă locul după grăpat arată par'că ar fi din nou arat și nu s'a cunoaște mai nici o frunză verde pe el. În caz chiar că s'a se aple pe un astfel de loc și frunze rupte, nu strică nimic; căci plante întregi s'a scot numai atunci lesne de grapă, dacă sunt bolnave sau ridicate înainte încă de ger. Astfel de

VESELIA.

Foia glumească a Foii Poporului.

Țiganii la vodă.

Ci-că pe Țigani înainte vreme îi primea și pe ei la domnie ca și pe Români, dar odată s'a întâmplat de a murit un vodă, și a venit alt vodă la domnie, hai și ei să nu s'a lase mai pe jos decât aialți pământeni, ci să ducă și ei plocon (dar), că așa le spusese unu că trebuie să facă, când vine vre-un vodă nou.

S'au strâns deci Țiganii de s'au sătuit cum și ce să facă și au hotărât să ducă bulibașa al bătrân plocon o putinică cu lapte acru și să mai vie și încă trei țigani bătrâni cu ei la curtea lui vodă, că mai altfel e când sunt mai mulți, iar din gură hotărâră să nu tacă ci să zică și ei câte o urare de bine.

Și urarea fu să fie așa:

Bulibașa al bătrân să între întâiu cu putinică cu lapte acru în brațe și să zică cu glas tare:

— Să trăești, Măria ta vodă!
Alt țigan, al ce venea după el, să zică și dânsul:

— Și Măria sa vodoaia!

Iar al d'al treilea:

— Și Măria sa vodă al mititel!

Iar al de al patrulea să încheie zicând:

— Și toate neamurile vodești!

Luară deci putinică în ziua când fură să se ducă și plecară.

Voda dete poruncă să lase pe țigani să între, primindu-i cu cinste ca pe niște buni supuși.

Și iacă țiganii urcară treptele palatului, intrară înăuntru, iar când s'a între și în odaia în care sta vodă, să împedecă bulibașa al bătrân de prag și cade cu putinică cu tot, de varsă laptele pe covoare. Atunci de năcaz, în loc să zică ce plănuise, zisă:

— Ptiu! fir'ai al dracului da pragu!

Cel d'al doilea țigan să repede colo și strigă ce învățase:

— Și Măria sa vodoaia!

Cel d'al treilea:

— Și Măria sa voda al mititel!

Iar cel din urmă:

— Și toate neamurile vodești!...

D'atunci ci-că nu-i mai primește pe Țigani la domnie. D. Stănescu.

Mărunțișuri.

Nu primim atâția. Botezul moștenitorului de tron al Spaniei s'a amânat, până ce vor sosi toți reprezentanții domnitorilor la Madrid.

Numele nou născutului va fi următorul: Alfonso — Pio — Christino — Eduardo — Francisco — Guilelmo — Carlo — Henrico — Eugenio — Ferando — Antonio — Valențio, — adecă în total 12 nume.

În Spania altcum e modă veche, ca nobilii să aibă nume multe. Un cavaler apoi a pățit-o în veacurile trecute cu numele lui. Era noapte și el mergea singur pe drum. Sosi la o cetate și să ceru în gazdă. Paza dela poartă întrebă că cine e? Henrico, Carlo,

plante albe nu să desvoaltă nici odată bine, rămân înpilate fără să facă spic bun, pică pe urmă jos și strică mai mult celorlalte plante, fiindcă le fură locul.

Din pricina aceasta să nu ne pară deci nici odată rău de astfel de plante. După 8 sau 14 zile după grăpat să ivesc plantele pe câmp încă mai tare și mai des decum au fost înainte de grăpat. În părțile în cari sunt oamenii deprinși cu grăpatul grăului, e lucrul acesta cel dintâiu, ei lasă totul baltă și să grăbesc a sfârși întâiu lucrul acesta și să apucă numai după aceea de altul.

Cât de adânc, cât de puternic și când să se grape grăul, acesta e cam greu a spune așa în scris. În privința asta trebuie să-și facă fiecare gospodar chibzuiala proprie la fața locului, care sigur va potrivi-o cum e mai bine. În-decomun e de sfătuit de a grăpa ceva mai târziu și anume în un timp în care plantele nu să mai pot mozoli cu țarina. În ori ce caz e mai sigur a grăpa ceva mai târziu, deși am fi siliți să dăm poate o grapă mai mult.

»Agric.

Lipsa cătutului.

(Urmare.)

Am muncit noi și până acuma nu-i vorbă, am muncit de ne treceau sudori de sânge; dar pricina a fost că nu eram chibzuiți, nu eram cumiți. Toată truda noastră era a străinului, care să îngrășa dela noi și în paguba noastră. Să îngrășa pentru că era mai cuminte decât noi, era mai luminat, De aceea spune și poetul cu amărăciune:

»La noi înzădar ară plugul

Căci holdelor noastre cu șesul de aur
Străinul le fură belșugul.»

Și-au pus astfel stăpânire preste noi, preste câștigul nostru mulți, pentru că ei aveau lumina trebuitoare.

Noi acum nu mai putem și nici nu mai vrem să câștigăm tot pentru alții. Belșugul holdelor noastre trebuie să fie al nostru; vremea de azi cere dela noi să fim oameni cu fruntea ridicată, stăpâni pe plugul și moșia noastră. Vrem ca muncind cinstit să ne întărim pe noi și neamul nostru. Vrem, precum spune

Augusto, Giovanni... răspunse cavalerul înșirând vre-o 15 nume.

— Imi pare rău, îi răspunse paza, dar atâția străini nu putem primi noaptea în cetate....

Copilul de jidan din Praga.

(de I. S. Spilman).

Povestirea părintelui Sebald.

Traducere de Ioan Murașan, inv. în Coc.

(Urmare.)

Scrisea din dinși plin de furie fanaticul jidan și un plan îngrozitor îi plesni în minte, pe care nu-l comunică nici fratelui său rabinului. Numai atâta a zis către fratele său, că să aducă acasă pe micul Abele, că, el ori îi va scoate gârgăunii din cap, ori de nu va isprăvi total cu el, va fi fiul perirei.

Apoi aruncă la rabin așa o privire, încât aceasta pe lângă tot sufletul său cel rău s'a înfricoșat de privirea profetitoare de perire. Cu toate că presimția ceva lucru crud, totuși a dus pe copil la casa părintească.

cartea sfântă, să ne desăvârșim. Ear întărirea aceasta, desăvârșirea aceasta, ne-o poate da numai învățătura.

Învățătura este marele meșteșug, prin care mii de oameni s'au procopsit, popoare au biruit pe altele, stăpânind cu putere și tărie. E'le s'au desăvârșit deci prin învățatură. Dumneavoastră puteți culege sute de pilde, căci le cunoașteți.

E adevărat că noi n'am prea avut parte de învățatură, ear când ni-s'a îmbiat, n'am știut-o folosi. Drept aceea, am fost slugile tuturor. Acum însă nu mai poate merge așa. Astăzi numai neamurile cari să slujesc de învățatură în munca lor, să ridică, ear cele lipsite să prăpădesc. Și noi Românii numai așa vom putea răzbi, numai așa vom mai putea ajunge ziua de mâne, dacă ne vom deda cu dinadinsul la învățatură. Ear aceasta este sălășluită în cărți, cari ascund povețele și sfaturile celor mai iscușiți și mai înțelepți oameni a toată lumea. Mulți dintre acești oameni, și-au bătut capul viața întreagă cum ar pu să nascociască vre-o cale, prin care oamenii ar putea sili pământul să rodească mai mult și mai bine.

Și să vezi că, silințele lor, n'au fost zădarnice. Lucrând și pământul după iscodirile lor, au băgat de samă că au găștig mai mare cu muncă mai puțină; și astfel s'au pus și au așternut și pe hârtie aceste isprăvuri ale lor, pentru ca ele să ajungă în mâinile tuturor oamenilor cari învățesc munca câmpului, și să se folosească de ele.

Și au oblicit și alții că folosindusă de învățăturile acestor oameni, le merge de minune. Pare că D zău și-a pus mâna, așa să sporiau bucatele lor, ear numărul vitelor frumoase creștea într'una. Și astfel s'au înstărit, s'au îmbogățit.

Iată deci, că izvorul îmbogățirii lor a fost cetirea cărților folositoare. Și cărțile acestea sunt talmăcite și pe limbă noastră, ba chiar oameni de ai noștii învățați au izvodit și ei cărți, cari cuprind sfaturi foarte înțelepte. D-voastră n'aveți decât să-le cetiți cu sârguință, să munciți pecum vă învață ele și vă treziți azi mâne că ajungeți ba chiar și

Bietul Abele era așa de slab și fără putere încât abea sta pe picioare. Oh! cât am plâns eu, îmi spunea mie și onoratului prior biata Sara, mama lui Abele, că după o absență de 2 luni să trăbuiască să'mi revăd scumpul meu odor într'o astfelu de stare.

Numai de pe ochii lui frumoși l-am cunoscut, că e copilul meu. În desperare l'am tras spre mine și oltând din adâncul inimei mela de mamă îl rugam că mai bine să abzică de planul său de cât să moară chinuit. M'am nisuit a-i arăta, că tatăl său mai bine voește să'l vadă mort decât stropit cu apă stului creștinism. El însă trist își mișcă capul și cu ochii înfăcăriți zisă: »Și eu încă mai bine mor decât să fiu nesupus față de D-zău.

În momentul acesta tatăl său trânteste ușa și în linistea sării începu a urla ca un turbat. Tu astfelu vorbești zisă către micul Abele? Mai bine mori dară decât să urmezi pe Nazarineanul. D zăul lui Israil zisă: »Dacă un tată sau o mamă are un copil neascultător, acela urmat de popor să fie condus înaintea porților orașului ca acolo să piară.

Intreceți pe vecinul sas, sau ungur cu hambare pline și vite grase prin curte.

Căci toate neamurile harnice numai așa s'au înstărit. Au ascultat de învățătura oamenilor cumiți, au cetit scrisul lor priceput și în chipul acesta s'au norocit.

(Va urma.)

Băieșul român.

Grevele de băieși din Ardeal.

În anii din urmă s'au ivit pe la băile de aur și cărbuni din Ardeal multe greve, cari să înțelege, au avut urmări rele pentru dezvoltarea băieșitului.

Raportul camerei comerciale din Arad, ieșit în tipar de curând, să ocupă pe larg cu aceasta afacere.

Pe teritorul acestei camere să află în lucrare trei mine mari de cărbuni, cea dela Salgotarjă, Uricani valea Jiului și de pe Jiul superior. Băile aceste, cum și băile de aur din Zărand, au conținut bogat, dar totuș nu s'a putut scoate din ele producție indestulitoare. Cauza a fost lipsa de muncitori băieși, care s'a simțit în tot decursul anului întreg. Direcțiunile băilor acestora n'au avut băieși în număr indestulitor. S'a depărtat dela băi o parte bună și din vechii lucrători și lucrul adeseori a stat locului. Cauza principală este emigrarea băieșilor în străinătate. Zălnic sosesc pe la băile de pe Jiul scrisori din țara Nemțescă și din America, dela societățile bogate de băi de acolo, în cari li-să fac făgădueli frumoase băieșilor de aici. Vin uneori și avansuri de bani, de câte 100—120 cor. pentru muncitori, ca cheltuieli de drum.

Afară de aceasta poliția de graniță din Petrojeni face multe neplăceri băieșilor. De aceste să plâng direcțiunile băilor — zice raportul. Poliția de graniță adeseori alungă pe băieși, cari, deși nu sunt cetățeni ungari, dar locuiesc și lucră în băi de ani de zile. În urma acestora băieșii, dacă numai pot, părăsesc locurile aceste.

Lipsa de vagoane asemenea a fost simțită, așa că cărbunii scoși din mine

Așa zice D-zăul lui Israil, întări încăpăținatul rabin, fie numele lui binecuvântat.

Așa dară, să întoarce tatăl către fiul său, voești a te supune noauă, sau mai bine alegi moartea? Bietul copil împreunându-și mâinile să rugă astfelu: »Oh! tată! nuți îngreuna sufletul cu păcat, prin vărsarea sângelui meu. Jidanul înfuriat nu mai aude nimic. Apucă pe bietul copil și cu ajutorul fratelui său îl trânteste către ușa. Eu și cu servitoarea — zisă Sara — fiind cuprinse de-o groază mortală nu știame ce să facem, ne ascundeam una după alta, dar dacă aș fi presimțit ce să va întâmpla ce e drept m'ar fi costat viața, dar totuși aș fi alergat pe stradă, strigând după ajutor. No! însă am cugetat că voesc numai să înspăimântez pe copil, ca să se lapede de propusul său și trâmurând cercetam toată mișcarea. În urmă servitoarea, să furisă la ușa cămării celei mai din urmă și să uită în lăuntru prin gaura cheii. Eu am urmat-o cu pași trâmurânzi. Oh! Oh! să văeră servitoarea, domnul e peste măsură sălbatec! Așa încă nu lam văzut nicădată și acum îl bat, îl bat cu biciul — și

n'au putut fi transportați decât cu mari întârzieri.

Raportul ne spune, că dacă n'ar fi fost aceste lipsuri, din băile de cărbuni de pe Jiuri s'ar fi putut scoate în 1906 cu două milioane de măști metrice mai mult, decât cât s'a scos.

Mizeriilor însă le-a pus vârf cele două greve mari. Una a fost cea dela băile de aur dela Brad, când s'au pus în grevă 2500 de băieși. Băieșii au cerut îmbunătățiri și greva a ținut două săptămâni. În August și Septembrie a izbucnit greva băieșilor de pe Jiuri, aranjată de socialiști. Aici a intervenit și miliția și numărul jertfelor a fost de 80.

Cu grevele băieșii n'au dobândit mult, dar au avut pagube și ei, căci încetând lucrul, n'au câpătat plată, de altă parte însă au avut mari pagube proprietarii băilor.

Aceste le spune raportul, punând vina mai cu seamă pe agitatorii socialiști și pe băieșii, cari ascultă de ei. Poate să fie ceva adevăr în aceasta, dar pe când băieșilor nu le este iertat a cere prea mult, societățile proprietare încă să și însemne bine faptul, că cererile moderate și drepte ale lucrătorilor trebuie împlinite și soarta lor îmbunătățită. Dacă așa vor face amândouă părțile, grevele și pagubele pricinuite de ele vor lipsi pe viitor. Fiecare să și capete, ceea ce îi să cuvine!

Știri de pe la bășaguri.

Mine noue de cărbuni. La Săsăuș, la locul numit »Obârșia casei« s'au aflat straturi de cărbuni de peatră. »Societatea pentru mine de cărbuni din Cluj« va deschide probabil aici mine de cărbuni.

Cu privire la știria, ce am dat despre băile deschise pe hotarul comunei Keresteșulmic, de numita societate din Cluj, ni să scrie, că cele dintăiu urme de cărbuni pe acolo le-a aflat un Român, fostul protonotar al comitatului Sibiu, Corneliu Tobias. El a reponat, dar societatea numită a continuat cercetările, pe urmele lui Tobias, și așa a deschis și dat în exploatare la francezi bogatele mine.

Din luptele parlamentare.

Vorbirea deputatului Vasile Goldiș.
(Urmare și fine).

În modul ca până aci, dl Goldiș combătând cu multă putere și argumente tari proiectul lui Apponyi, își încheie astfel minunata vorbire:

M'am gândit de multe ori cum s'ar putea stabili drepturile limbilor nemaghiare din Ungaria, și am aflat o formulă. (S'auzim).

Fiecare popor să se cultive în limba sa, administrația și judecata să i-se facă în limba sa. Așa înțeleg aceasta, ca instrucția să se facă în limba respectivului popor, instrucția poporală, dar și în școlile medii să se dea îngrijire ca resp. popor să se poată cultiva în limba proprie. (Zgomot.)

Aceasta referitor la cultură. Noi cerem deci numai ceea ce prescrie legea: fiecare copil să fie instruit în limba mamei sale.

Dela administrație cerem, ca contactul cu poporul să se întâmple în limba acestuia. Cerem ca d-voastră să dispuneți ca funcționarul să știe limba poporului.

Ce să întâmplă în com. Arad unde sunt 80 la sută Români? Abia e un pretore care știe românește. Și mai ziceți că executați legea de naționalități și numai naționalitățile nu vreau să o execute. Pe noi nu ne mulțumesc promisiunile cum a făcut dl ministru preș. că va îngriji ca fie-care comună să-și primească executarea dreptului limbei proprii.

Sunt de atunci 12 luni, dar n'am văzut până acum nici-o dispoziție, care ar căuta să ducă aceasta la îndeplinire.

Barta: De dragul d-voastră nu vom alunga pe funcționarii unguri.

V. Goldiș: Un caz proaspăt s'a întâmplat la Arad. Pretorele a ales un notar într-o comună curat românească, dar acesta nu știe o boabă românește, (Zgomot.)

Barta: Poporul l-a ales, n'a fost numit.

V. Goldiș: Nu-i numit. S'ar putea însă ca la concurs să se ia și limba respectivului popor și să îl trântești pe cel ce nu poate presta examen din această limbă. Așa s'ar putea delătura anomaliile.

Dl fost ministru de justiție a declarat că știe foarte bine ce înseamnă a face judecată cu ajutorul tălmăciului. Noi cerem ca cel ce e în contact direct cu poporul să cunoască limba acestuia.

Cereți ca popoarele nemaghiare să învețe ungurește? Aceasta e vătămarea egalei îndreptățiri și cea mai mare nedreptate.

Ce poate crede acel popor când i-să cere încă o limbă pentru, ca să se poată feri în patria sa. (Voci: În patria maghiară.)

Asta e patria tuturor, atât a maghiarilor, cât și a sârbilor, românilor și slovacilor. Oudeile Dvocstră, ar urma să împărțim cetățenii în două clase, cetățeni de clasa I și II.

(Strigăte: Le-am auzit acestea). Nenocitele popoară nemaghiare — ca să poată fi cetățeni de cl. I trebuie să știe încă o a doua limbă. Unde-i aici egala îndreptățire? Și dela mahiari s'ar putea cere să învețe nemțește. Să zice că dispoziția aceasta vrea ca și copiii poporului să poată ajunge la bunătățile statului. Eu nu priep cum poate ajunge la acestea pe calea limbei.

Dintre aceștia însă sunt abia 3%, cari cercetează școlile medii, pe când mulțimea economilor face 70%. Ce rost e deci ca 3 la sută să cheme pe cele 70%.

Nagy Gy.: Limba aceea e a statului.

V. Goldiș: Limba în tot locul e numai mijloc, nu scop; ca omul să se poată înțelege cu semenii săi. (Voci: Asta o vrea ministrul.) Nicăiri pe lume n'am auzit însă ca limba să fie scop.

Cine vrea să trăiască din cunoașterea limbilor, învețe pe spesele sale, nu pe spatele comunei care n'are lipsă de altă limbă decât a sa. În comunele românești cari sunt vecine cu cele ungurești, poporul român și așa învață ungurește, iar cel unguresc românește ca să se poată înțelege.

Nu mă împotrivesc ca în astfel de comune să se ușureze copiilor pornirea naturală, nu pot pricepe însă de ce să învețe ungurește acele mase cu totul separate, cari n'au nimic de a face cu ungurii. (Zgomot). Să vede că am ajuns la vorbele lui Eötvös dinainte cu 50 ani.

Polit.: Și Eötvös a fost maghiar.

V. Goldiș: Ași putea să vă citesc și cuvintele contelui Andrassy pe cari le-a rostit la 1861 despre transacțiune, cuvinte prin cari încerca să dovediască, cum cei cari vor să strângă tot mai mult legăturile dintre Austria și Ungaria nu-și dau seamă de situația reală, fiindcă spun că nu realitatea trebuie acomodată teoriilor, ci teoria — realității. Și astfel înzădar vorbim despre o țară monoglotă, despre o Ungarie monoglotă, când realitatea desminte afirmările aceste.

Să zice că bărbații din trecut au fost naivi. Dar mai sunt și astăzi astfel de bărbați naivi, spre pildă dl Mocsáty Lajos, care din-

cuite... Ce vezi? am întrebat plângând pe servitoare. Numai văd nimic, pentru că au pus un vâl negru pe gaura cheii. Deodată să aud bătători de ciocan. Sudori răci curgeau pe noi. Ce vor să însemne acestea bătători de ciocan? Oh! o deslușire îngrozitoare să nascu în inima mea. Călăii blăstămați îmi răstignesc copilul, sângele din sângele meu și îndată ce am cugetat aceasta, privind prin gaura cheii am văzut pe părete împroscând sânge. Ce sa mai întâmplat din momentul acela nu știu. Când mi-am venit earăși în ori — continua Sara întreruptă fiind ici colo de plâns — era ziuă albă. zăceam în pat, ear bărbatul îmi sta dinainte. Fața-i era palidă, ear uitarea lui să-măna mai mult cu a nebunilor. Pe neobservate s'a întors și fără a să uita la mine îmi zopti, că copilul nostru a murit în noaptea trecută și m'a făcut atentă, să-mi rup vestimintele și să-mi prăsăr cenușă pe cap.

— Ucigașule! am strigat înconștie, dar el cu mâna ai ucigașă m'a apucat de gât, zicând să tac căci altcum mă omoară.

De frica morții am tăcut și înfioratul în urmă mi-a lăsat gâtul. Apoi îmi zisă să mă îmbrac în vestminte negre și mi-a arătat copilul, care a fost înbrăcat într-o cămașă lungă de mort, care acoperea pe deplin ranele sângeroase dela mâni și picioare. Fața-i era mulțămăită și liniștită ca a unui martir chinuit. După aceea au venit muerile bocitoare, vecinii și vecinele, dar nime n'a întrebat de ce moarte a murit copilul, să părea că toți știu adevărul și să temeau a așifa din nou mânia bărbatului meu prin întrebări.

Groparul a săpat un mormânt mic pentru copil în cimiteriul jidovesc, sub o tuță înfloritoare.

Din fereștile mele să vedea chiar acolo. Credeam că mi creapă inima de durere, că sârmanul meu copil odichnește în acel pământ umed și rece.

L'au înmormântat de cătră sară. Nenocitul meu soț plângea amar, când au lăsat în mormânt corpul copilului. Vecinii au încungurat tăcuți mormântul, dar nici unul n'a

cutezat a să adresa cu vre-un cuvânt cătră bogatul Abele, care acum plângea amar și-și rupea vestimintele ca cerșitorul cerșitorilor. Astfeliu îmi enară mie istoria pătrunzătoare Sara, mama micului martir, ear eu amăsuras putinței mele m'am nisuit a o scrie pe hârtie.

Pe micul și nenocitul Abele Abel întrădevăr l-au răstignit pe cruce.

Dimpreună cu fratele Cuniberth am mers la casa bogatului Abele Abel și acolo cu umilință am sărutat urmele de sânge de pe padiment, vărsat pentru sfânta credință.

Despre ultimele oare ale martirului nici odată nu s'a știut ceva sigur. Rabinul a zis ceva dar și acea pe scurt și anume: că pe când pironeau pe cruce pe copil, iau mai promis odată iertare cu condițiunea ca să se lapede de învățătura lui Christos, — dar copilul a rămas constant și a zis, că mai bine moare cu învățăturile lui Christos, decât să trăiască fără de acelea. Ear când a zis acestea cuvinte, l-au sfârșit fără milă. (Va urma.)

prilejul proiectului lui Berzeviczy, într'un articol frumos și logic a arătat, că e o mare nenorocire pentru Ungaria că politicienii conducători, răpiți de curentul șovinismului, vor să turbure buna înțelegere între popoarele deosebite din Ungaria.

Acest proiect de lege, precum am dovedit, nu satisface interesele învățământului popular. Abstrăgând dela aceasta, știrbește și desființează în anumite cazuri autonomia confesiunilor; e în contradicție cu principiile fundamentale ale pedagogiei și — vă rog să mă credeți — nici în cele politice nu va duce la fânta, la care tindeți: ca toate popoarele să fie pătrunsă de acelaș sentiment patriotic, ci dimpotrivă va deștepta între ele ialuzie și va provoca neconținute frecări

Din aceste motive nu pot primi proiectul.

FELURIMI.

Multe și de toate. Cea dintâiu foaie a eșit la Chinezii, înainte cu 1500 de ani. Numele ei este »Foaia țării« și apare și acum.

— Cămila biruie 1000 de funți, calul 500. Cămila trăiește cam 50 de de ani, calul 15.

— Cei mai vechi bani de hârtie (băncute) i-au avut Chinezii, pe la 2690 înainte de Christos. Pe băncute să afla următoarea sentență: Câștigă cât poți, cheltuie cât de puțin.

— In Norvegia pe tren bărbatul și femeia nu trebuie să-și scoată 2 bilete, ci numai unul și jumătate.

— Pe întreg pământul să afle în circulație bani de argint de 100 mii tone în greutate.

— In statul Idaho (Australia) au fost alese 5 femei de casiere comitatense și 17 inspectoare de școale.

— Cei mai înalți arbori să afle în Australia, lângă Melbourne. Unii din ei sunt și de 300 urme de înalți.

— In Africa sunt 3 milioane de Negri creștini.

— In băile de pe întreg pământul lucră cam 3 milioane 300 mii de băieși.

NOUȚĂȚI.

Dar prealnalt. Maiestatea Sa a dăruit bisericii gr.-or. române din Bistrița, spre scopuri de zidire, 200 cor.

Hlinka la Papa. Deputatul slovac Andrei Hlinka, preot, care e osândit la 2 ani închisoare pentru »agitație«, a anunțat procuraturii că vrea să călătorească la Roma. El a și plecat. Hlinka va arăta Papei starea Slovacilor din punct de vedere bisericesc, neuitând să amintească de prigonirile cărora sunt supuși în Ungaria fruntașii naționalităților.

Adunarea comitatensă de primăvară a comitatului Sibiu să va ține în 4 Iunie c. la 9 ore a. m. Membrii români sunt rugați să prezenta cu toții.

Pentru prăsila de vite rassa »Pinzgau« curată. Din Gurarului ni-să scrie: Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«, precum să știe, dăruiește de un timp încoaci câte unui membru al reuniunii în aproape fie-care an câte o vițea rassa »Pinzgau« curată, și aceasta cu scop de a să răspândească printre cultivatorii de vite acest soi mult superior vitelor noastre. Până

acum dăruit a fost cu câte o asemenea vițea membrul Reuniunii George Bratu, ec. în Tilișca, Petru Sopa, ec. în Fofeldea, Ioan Cloaje, propr. în Boița, Nicolae Iosif, inv. în Aciliu, și Ioan Stănuleț, ec. în Ilimbav. In anul de față acest dar a fost hotărât a să da unuia dintre membrii cu locuința în comuna noastră Gurarului. Comitetul central amintit a recercat zilele trecute primăria noastră să binevoiască a face în acest scop sortirea între membri. Joia trecută toți membrii s'au prezentat în cancelaria comunală, unde s'a facut tragere la sorți, și fericitul eșit la sorți a fost vechiul membru al reuniunii parohul Ioan Manta, care a subscriș un act de învoire, încheiat între dăruit și între comitatul Reuniunii, conform căruia, dăruitul a primit îndatorirea de a ține vițeaua pentru prăsila, de a o supune la toate îngrijirile dorite și a o întreținea cu nutreț bun și îmbelșugat; de a îngriji, ca la timpul său să obțină dela vițea prăsilă curată »Pinzgau« și de a pune la dispoziția Reuniunii primul vițel sănătos din prăsila vițelei Țin a aminti, că comitetul a cumpărat vițeaua dăruită dela un cultivator de vite cu renume din Șura-mare cu prețul moderat de 146 cor.; are vârstă de 8 luni și să numește »Râdunică«.

Viperă în cazarmă. Pe dealul Devei, încununat cu ruine de cetate, sunt multe vipere. Una din acesti șerpi veninoși, s'a coborit de pe deal și a intrat în casarma de honvezi, unde a fost pușcată de un oficer. Vipera are 65 cm. lungime.

Deputat repozat. In Budapesta a repozat săptămâna trecută Fr. Pildner, deputatul die-tal al cercului Cohalm. In locul lui să va alege în curând alt deputat.

Uolsă de vier. Femeia lui Tuzson András Săcui din satul Lemnény a fost atacată de vierul satului din ciurda de porci, care i-a spintecat foalele, încât biata femeie a murit.

Un tren atacat. In Statele Unite din America (statul Montana) niște hoși au atacat trenul. Ei au pus lampe roșii pe șine și așa trenul s'a oprit. Hoșii au omorât pe conducătorul trenului și voiau să jăfuiască trenul care ducea ruzi întregi de aur. Personalul trenului și călătorii însă s'au apărat și hoșii au fost siliți să fugă.

„Agitatori“ osândiți. Ci-că preotul nostru gr.-cat. din Micăsasa, Filip Docolin și feciorul său, Iunio Brut, medicinist în Viena, au ținut o adunare de popor fără înștiințare la pretore, în care s'a vorbit contra proiectului lui Apponyi. Pentru aceasta au fost osândiți preotul Docolin și fiul său la câte 100 cor. pedeapsă. Așa scrie »Erd. Hirl«. — Voinicosul fisolgăbirău a asigurat acum liniștea țării.

Alegere de prezident. La alegerea de prezident al Statelor-uite din America, ce să apropie, prez. de acum Roosevelt nu va candida. Partidul republican va candida pe ministrul de resboiu de acum, Taft. Să zice, că si Roosevelt e pe partea acestuia.

Stössel. Comisia, cara a fost însărcinată să cerceteze cum de au cucerit Iaponezii Port-Arthurul, a ajuns la rezultatul că generalul rus Stössel a apărut numai ușuratic cetatea și a predat-o Iaponezilor fără cauză bazată, deci Stössel merită moarte. Afară de Stössel, mai sunt compromițați generalii Reisz și Stok. In cauză va hotări în cele din urmă Țarul.

Mai nou să vestește, că Stössel e pus sub pază polițială la moșia sa. Zilele aceste îi s'au confiscat toate scrisorile.

Scoală de stat pe Câmpie. In Sân Petru pe Câmpie, sat românesc vestit pentru târgurile lui de țară, să va deschide anul acesta o școală de stat. Pentru ridicarea zidirii »Emke« a votat comunei un împrumut de 2000 cor. iar contele Teleki a dăruit o curte. — Să vede, că școala de stat o face comuna.

Noi știm, că acolo este școală românească pentru cine să face deci școala de stat? Pentru birșii săcui ai grofului Telechea?...

La fondul de 20 bani al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« au mai dăruit Constantin Dimian, abs. în științele teologice 20 bani. Valeriu Pop din Hunedoara 20 bani. Aurel Decei, notar în Gurarului, soția sa Ioana n. Arsenie și copiii lor Liviu, Titu, Ionel și Aurel, fiecare câte 20 bani, iar din incidentul onomastice viceprez. George Poponea și la propunerea dlui Ioan Cristea, cul. tip., prietenii sărbătoritului au dăruit în total 6 cor.

Căștiguri de 30 milioane Coroane. Această sumă colosală da căștiguri a plătit-o în timp scurt în loteria de clasă, cassa de schimb Török în Budapesta mușterilor săi. Singur în loteria a 19-a acum sfârșită au căștigat mușterii ei circa 2 milioane cor. Nu trece o zi de tragere, fără ca mușterii acestor casse de schimb să nu câștige și acestei fericite împrejurări este a să mulțumi, ca cei mai mulți oameni își procură lozuri la Török. Principiile numitei firme sunt: serviciu punctual, plățirea imediată după plan a căștigurilor și discreție estinsă. Deci cine vrea să cumpere lozuri de clasă, poate să și-le procure cu încredere în casa de bancă A Török & Co. Budapesta, IV. Servitenplatz 3 sau în filialele ei: Terezienring 46, Waitznering 4, Muzeumring 11.

Călugări români pe muntele Athos. In mănăstirile și schiturile de pe muntele Athos (Turcia) locuesc peste 600 călugări români. Numărul tuturor călugărilor pe Athos e de 10.000.

Calea ferată Brașov-Făgăraș, va fi gata în cuârnd. Lucrările să încep zilele aceste. Linia ferată plecând din Făgăraș, va trece pela următoarele comune Mândra, Vad, Șercaia, Șinca-veche și nouă, Vlădeni, Țânțari, Codlea și Ghimbav, sosind la stația Brașov-Bartolomeiu. Pe linie va fi un tunel în lungime de 515 metri, apoi afară de stații vor fi 15 boacterii și 174 de poduri. Capitalul de construcție e 7 milioane Cor.

Peatra de fieră cauzează mari dureri și năcazuri. Apa amară »Franz-Iosef« să folosește de mulți medici și profesori contra acestui rău, cu succes escelent.

Contra proiectului Apponyi s'a ținut Duminecă la Tașad (Bihor) adunare românească de popor, cerând convocarea adunării tuturor Românilor din statul ungar și rugând pe Archiereii noștri să depună la treptele Tronului plângerile poporului român. — Au mai protestat: preoții rom. gr. cat. din protopopiatul Turzii.

„Sămănătorul.“ Am dat știre despre o tovărășie agricolă, care s'a întemeiat de curând cu numele de mai sus în Gherla. Direcțiunea ne trimite acum o înștiințare, despre programul de lucru al tovărășiei, închinată binelui și înaintării poporului nostru. Vom da-o în nrul viitor.

Îngrijirea gurii și a dinților. Pentru îngrijirea gurii și a dinților nu să poate recomanda decât numai boraxul-imperial veritabil al lui Mack; este lipsit de amiros, întărește ginginii, nimicește producătorii de putră-june din gură, proveniți din resturi de mâncări și dă respirație proaspătă.

Procesul »Unirei«. »Unirea« de Duminecă scrie: Presidentul tribunalului reg. din Cluj ne notifică, că procurorul suprem a revocat insinuata de procuror contra sentinței, prin care să respinge acuza de ațâțare cuprinsă în primul articol din nr. 2 a. c. și astfel procedura în procesul acesta o declară de finalizată.

Pentru muncitori. Ministrul de agricultură Darányi face cunoscut, că guvernul României a oprit să fie aplicați anul acesta lucrători străini la lucrul câmpului în România. Lucrătorii deci să nu plece în România în vara aceasta, căci nu sunt lăsați să intre în țară.

Societatea „Frăția”. Să știe că în iarna trecută, societatea „Frăția” a Românilor din comuna Cața (Transilvania), al cărei președinte este dl Ignatie Mircea, licențiat în drept și cunoscut comerciant a dat un bal pentru așezământul „Vatra luminoasă”, despre care am făcut și noi amintire. Venitul bănesc a fost de 3600 lei, sumă care a fost încredințată de dl Mircea M. S. Reginei. Drept o nouă mulțămire pentru sprijinul atât de prețios, pe care această modestă societate l-a dat Vetrei luminoase, societ. Frăția a primit zilele trecute o diplomă de onoare, însoțită de o scrisoare de mulțămire din partea reginei.

Focuri. Iarăși suntem siliți să dăm câteva știri triste despre focuri mari de prin satele noastre.

Săptămâna trecută Luni a bântuit un foc cumplit în comuna Rapoltul-mare (jurul Orăștiei), arzând preste 50 de case și zidiri economice. Au ars casele și la mulți Români. La stângere au fost răniți doi gendarmi.

— În Zăgon, sat în Săcuime, a ars o șură și un grajd; focul l-a cauzat un copil din negrije.

— În Blajlăul de jos (l. Bistrița) au ars zidiri economice ale proprietarului Jidov, Diamantstein. Paguba să urcă la 14 mii cor. dar Jidanul a fost asigurat.

— În Țapu (l. Blaj) a fost săptămâna trecută un foc mare. Au ars 30 de case și 214 de clădiri economice, apoi bucate, unelte etc. Paguba este aproape 100 mii cor. din care abia au fost asigurate 15 mii.

— În Oșorheiu a ars o parte din cooperișul gărei; paguba este vre-o 6000 cor. Asemenea au mai fost câteva focuri mari prin Ungaria.

Cazuri de moarte. Cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoștințelor, că prea iubitul nostru fiu, soț, tată, ginere și cumnat, Ioan Ursa manipulant la Librăria arhidiecezană din Sibiu după lungi, și grele suferințe, împărțit fiind cu sfintele taine și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului Dominecă în 19 Maiu st. n. la 4 ore d. a. în al 25-lea an al vieții și 11/2 al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au așezat spre vecinică odihnă Marți în 21 Maiu n. c. în cimiterul gr. or. din Bedeleu. Bedeleu, 20 Maiu st. n. 1907. — Jalnica familie.

— George Dejan ca tată, Maria ca soră, George antreprenor diplomat cu cursurile superioare de meserii din B-pesta, ca frate, Iosif Urcan, măestru ca cumnat, Maria măr. Suta, Ana măr. Murășan ca mătuși, veri, verișoare și număroase rudeni aducem la cunoștință, că iubitul nostru fiu, frate, cumnat, nepot și văr Nicolae Dejan, elev de cursul al III-lea al școlii superioare de meserii și caldă de măsar, după un morb greu și îndelungat, împărțit cu sfintele taine, a încetat din viață Mercuri în 15 Maiu st. n. la 10 ore a. m. în al 20-lea an al vieții sale june, lăsând după sine profundă jale. Inmormântarea scumpului defunct s'a făcut Vineri în 17 Maiu st. n. după ritul bis. gr.-or. în cimiterul din Turda. Turda 2/15 Maiu 1907. — Jalnica familie.

Oficieri chinezi la noi. Cu învoirea Maiestății Sale au fost admiși să servească câte 3 ani în armata noastră 4 oficieri chinezi, anume: Lung-Csinang-Djang, Seu-Gai, Fu-Ven-In și Soon-Hua-Long. Ei au fost împărțiți la 4 regimente din Austria.

Contesă la o nuntă românească. Din Feldioara (comit. Turda-Arieș) ni-să scrie, că țărănul Todor Maier al l. Nicolaie din Vereșmort și-a măritat pe o sică a sa Ileana. Fiind mirele gr.-or. cununia s'a făcut în biserică comunei vecine, Feldioara. La nuntă a

fost invitată și contesa (grofoaia) din sat. Contesa a și luat parte, venind în o căleasă elegantă, la cununie, în biserică, apoi s'a întors cu nuntașii în Vereșmort și a luat parte la ospăț, în casa țărănului, închinând un păhar în sănătatea mirilor.

Alegere de notar. Notar al cercului notarial Beclean, Hurez și Luța (comit. Făgăraș) a fost ales substitutul notarial de până aci, dl George Popa.

Pădurii în flacără. Din Cernăuți să anunță, că mari incendii de păduri au izbucnit la Ivăleni, lângă Capu Câmpului, precum și la Seletin.

Starea sămănăturilor. În urma căldurilor mari din jumătatea primă a lunii Maiu, starea sămănăturilor a devenit slabă, cu deosebire a celor de toamnă, atât la noi, cât și în România și în alte părți. Ploile din zilele aceste au îndreptat mult starea sămănăturilor cu deosebire în pământurile argiloase; asemenea s'au înviorat și pășunile și livezile. Viile și pometurile sunt în stare destul de bună.

În urma secetei prețurile bucatelor s'au urcat în toate piețele, ceea-ce să vede și din consemnarea, ce o dăm în alt loc.

Producțiile și petrecere în Lupoala. Din Lupoala (Sălăgiu) ni să scrie, că acolo s'a dat în 7 Maiu c. o producție țărănească, declamatorică-teatrală, urmată de joc. Producția a fost cea dintâi atât în Lupoala, cât și în satele din jur și a izbutit foarte bine. Meritul îl au învățătorii Ioan Micu din loc și Pamfilu Pop din Brusturi, apoi proprietarul Ioan Lungu Mironianul etc, cum și st. familie a dlui Teofil Dragomir, care a dat mult ajutor la aranjare. Producția s'a dat în școală, care a fost împodobită frumos cu ramuri verzi, cu covoară și țesături de-ale harnicelor țărane din Lupoala. S'a dat un dialog „Despre școală” și cântări bine executate de feciori și fete, sub conducerea învățătorului Micu. Băiețelul Leonida Dragomir a declamat frumos poezia „Mevila lui Burcel” de V. Alexandri, apoi pedagogul Iuliu Galiș „Rugămintea din urmă” de Coșbuc. S'a jucat cu mult succes pieza „Rămășagul” de Alecsandri, prin fetițele Ver. Fachiol, Irina Rus, Iustina Lung și tinerii Florian și Vasile Rus și băiatul Lazar Lungu, fiind cu toții vin aplaudați. La miezul nopții a fost cină comună, când dl Teofil Dragomir a închinat un păhar în sănătatea învățătorului Micu, a debutanților și a oaspeților din comunele vecine. Durere, că inteligență a fost puțină.

Marș de lângă biserică. Crișma unui Jidan din Rebrîșoara (comit. Bistrița-Năsăud), aflătoare în preajma bisericii, trebuie să se mute în Decemvrie. Aceasta abia acum a ajuns-o oficiul parochial, după o luptă de 15 ani.

Lovit de trăsnet. În Călnic fiind Joi, în 16 l. c. o vreme tare, feciorul Petru Cr. Damaschin a fost lovit de trăsnet, repauzând în dimineața zilei următoare.

Dacă căfeaua malt-Kneipp a lui Kathreiner vine în vânzare numai cu boane întregi și păstrată cu îngrijire în pachete originale, aceasta îi ridică marile avantagii, cunoscute în general și asigură pentru fiecare cumpărător curățenia marfei și imposibilitatea, ca ea să fie falsificată prin amestecuri streine sau ca ea să fie stricată prin pătrunderea de praf, mirosuri streine etc. Este fala ecomomelor noastre a cumpăra întotdeauna numai ce e veritabil și mai bun. Dacă deci la căfeaua malt Kneipp a lui Kathreiner vor fi atente la pachetele originale cu numele Kathreiner și cu chipul preotului Kneipp cu marcă de scutire, își asigură nu numai curățenia articolului, ci și gustul nemișorât și aroma plăcută, atrăgătoare, de cafea, care distinge veritabilul Kathreiner prin modul să de preparare recunoscut azi în toată lumea ca escelent.

La nrul de față, — afară de esemplarele americane — este alăturat ca adnex „Povățitorul economic” Nr. 1 edat de renumita firmă Carol F. Jikeli, Sibiu.

Otrăvitorii din Sat-Chinez. Procesul otrăvitorilor din Sat-Chinez să va pertracta la curtea cu jurați din Timișoara în 27 Maiu c. Cum sunt mulți acuzați și martori, pertractarea va ținea cel puțin vre-o 6 zile.

Târguri și prețul bucatelor.

IN BUDAPESTA.

În Budapesta bucatele au avut următoarele prețuri:

Grâu maza metrică, frumos cor. 20-70, mijlociu cor. 19-90, mai slab cor. 19-10, Săcară cor. 15-25—15-70, Orz cor. 14-35—14-95, Cucuruz cor. 12-35—12-55. Ovăs coroane 16-25—16-75.

IN SIBIU.

Grâul maza metr. cor. 19-50, orzul 14 cor. ovăsul 16-50, cucuruzul 12 cor.

IN ARAD.

Grâul cor. 17-20, săcara cor. 14, orzul cor. 12-80; ovăsul 13-80, cucuruzul 10-30 per maza metr.

Târgul din Reghin.

Târgul de țară din Reghinul-săseșc s'a început în 8 Maiu c. Prețul cailor și al vitelor a scăzut mult, pe când prețul bucatelor s'a urcat.

Prețurile au fost următoarele:

Caii s'au vândut unul cu câte 100—160 cor. Boi de jug părechea cu câte 300—360 cor., boi grași câte unul 240—300 cor. Miei unul 5—6 cor. Porci au fost foarte puțini, din pricina boalei de porci.

Bucatele: Grâul maza metrică 20—21 cor. săcara 15—17 cor., orzul m. m. 12—14 cor. cucuruzul 11—11-40 c. ovăsul 15—16 c. fasolea 20—24 cor. luțerna 100—158 cor. maza metrică.

Prețul bucatelor în Luduș.

În piața Murăș-Ludușului, în 14 Maiu c. au fost următoarele prețuri: Grâu curat maza metrică 16—17 cor. săcara 11—12 cor. orzul 12 cor. cucuruzul 10—10-60 cor. per m. m. Un car de fân 32—36 cor.

FRANZ JOSEF Apa purgativa

Regulează scaunul trândav.

6 9—26

Să poate căpăta la tot local

88 14—42 a lui Sarg

cremă de dinți neînnoțur de lipsă, păstrează dinții curați, albi și sănătoși.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRĂȚIEI:

I. B. în Steua. În nr. viitor.

Lupoala. De cât să întârzie, mai bine am publicat-o între noutăți, neavând alt loc. Mulțumite. Mai scrie-ne de pe acolo din când în când. Cum să află sămănăturile în Sălăgiu?

G. C. în Sinala. Picturi gata încă nu sunt, ci numai la comandă. Altcum îți va scrie pictorul, care acum e în România.

G. R. în Feld. Mulțumite. Mai scrie, când să întâmplă câte ceva sau pentru „Veselia”. Cu sămănăturile cum stați pe acolo?

Proprietar, editor și redactor responsabil:

Silvestru Moldovan

Tiparul „Tipografisi” Henrio Meltzer

Să caută

un **morar** la o moară cu motor de benzină pentru **România**; locul e de ocupat numai decât.

Informații mai de aproape la fabrica de mașini

127 1—

A. Török

Important pentru onor. agricultori!

Cine are lipsă pentru sămănături de primăvară de

grâu de primăvară

orz, ovăș-triumf, mazărice

sămânță de cânepă

să se adreseze de timpuriu la

54 8—9

Sigismund Felzer

Sibiu, strada Brukenthal 3.

Cel ce dorește a avea

Răchie

61 8—10

ieftină

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela

Radovan Popovits comerc., Ujvidék

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor,

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vînd și materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Pile purgative

cu zahar

ale lui Filip Neustein.

(Pile-Elisabeta ale lui Neustein).

De preferat în toate privințele tuturor preparatelor de acest fel, aceste pile sunt libere de ori-ce substanțe stricătioase, să folosesc cu cel mai mare succes la boala de-ale organelor pântecului, foarte ușor purgative și curățitoare de sânge; nici un medicament nu este mai favorabil și de tot nestrucător, spre a combate

constipația

sigurul izvor a celor mai multe boale. Din cauză că sunt cu zahar, le iau cu plăcere și copii. — O șatule, conținând 15 pile, costă 30 fl. o rolă, care conține 8 șatule, așadar 120 de pile, costă numai 2 cor. Trimitând înainte suma de cor. 3.34 să expediază franco o rolă de pile.

Atențiune! Să ne ferim mult de imitații. Să cerem „Pile purgative ale lui Filip Neustein“. Numai atunci sunt veritabile, dacă fiecare șatule și instrucție e provăzută cu marca noastră de scutire improbată legal, în tipar negru-roșu »Heil. Leopold« și subscrierea: Philipp Neustein, Apotheker. Embalagele noastre scutite prin tribunalul comercial trebuie să fie provăzute cu firma noastră: Farmacia lui **FILIP NEUSTEIN** la »Heil. Leopold«.

Viena I. Plankengasse 6.

Depozit în Sibiu în toate farmaciile,

256 3—5

Numai veritabilul

Kaiser-Borax

al lui Mack.

109 2—5

Spre folosire zilnică în apă de spălat.

Veritabilul Kaiser-Borax al lui Mack este cel mai blând și mai sănătos cosmetic pentru piele, valorizat de ani de zile, faceiapa moale și pielea curată delicată și albă. Mijloc autiseptic iubit pentru îngrijirea gurei și a dinților spre folosire medicală. Precauțiune la cumpărare. Veritabil numai în cartoane roșii cu 15, 30 și 75 fl. cu marca de scutire de alături și introducerea detaiată.

Singurul fabricant pentru Austro-Ungaria **GOTTIEB VOITH**, Viena III/1.

Repauz de Duminecă.

P. T.

Imi permit a Vă face cunoscut, că în cele două prăvălii de fer ale mele din Sibiu, în interesul personalului meu, introduc cu **19 Maiu 1907** repauzul de Duminecă deplin, astfel, că negustoriile aceste în viitor vor fi închise în Dumineci și sărbători.

Trafica reg. ung. de tutun, împreună cu vânzare de specialități, va fi însă deschisă, în sensul prescripțiilor legale, în Dumineci și sărbători dela 9—12 ore antemeridiane.

122 2—2

Cu distinsă stimă

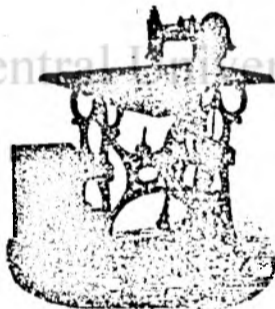
Carol F. Jickeli

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiu, Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul meu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

17 18—

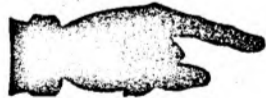
Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Soidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiari fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sînt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut compărată dela mine dan 5 ani garanție.

În atențiune binevoitoare!

Fiecare artist și specialist ara ocazie de a pntea alege un bun

Clavir, _____

Mignon, _____

Pianino, _____

Harmonium, _____

în salonul de clavire al lui **F. A. Kauffmann** și se recomandă cu căldură olavirele cu mecanică de repetiție cu deosebire acelor pianști, cari știu prețul modul de joc foarte neted, ușor, favorabil în măsură mare pentru baterea și tehnica jucătorului.

Mechanica de repetiție este indispensabilă nu numai pentru ori-ce sală mai mare de concert, ci s'a dovedit și ca foarte durabilă și cu deosebire foarte rezistentă și contra influențelor externe, »praf« etc.

În salonul de clavire al lui **F. A. KAUFFMANN**, Piața-mare nr. 14. (în vechiul edificiu al comandei de corp), intrarea în Armbrustergasse.

Sînt în toată vremea în deposit olavire folosite, traze de nou cu piele, și se iau reparaturi de specialitate de ori-ce soi în esecutiă cea mai solidă.

10 9—

Tot acolo

»representanța exclusivă« pentru Transilvania a firmei: **F. Robert Reinhold**, prietarul mai multor distincții înalte și membru al comitatului școalei societății fabricantilor de clavire din Viena.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Str. Cisnădiei 45. SIBIIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru
căroraș, călărit, vânat, sport și voiaj, poelăzi
și procoveșuri, portmonee și bretele solide
și alte

11 8-26

==== articole de galanterie

==== cu prețurile cele mai moderate.

Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi)
permanent în deposit.

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela soierile cele mai ieftine până
la cele mai fine, coperitoare (țeluri) de cai și cofere de călătorie.

În interesul propriu damele și domnii

și acoper lipsese în

confecțiune de dame, domni și băieți

în prăvălia de articli de confecțiune

R. GRÜNBERGER

Plaza mare Nr. 3, în noul palat al Institutului Bodenkredit

= Cel mai bogat asortiment, articli cei mai fini. =

Prețuri strict fixe.

Cu distinsă stimă

262 24-52

==== R. GRÜNBERGER

==== prăvălie de articli de confecțiune.

Mare asortiment în mantale pentru teatru și soarele.

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de
gingașă a se prezenta odată în persoană, pentru-că
cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate
poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și
starea boalei, ori-cât de adânc ar fi boala înrădăcinată
în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță
afla și calea, pe care ajungi la vindecarea răului,
cea-ce fiecare o poate face acasă fără de a-și
impedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni
în persoană, atunci se-și descrie boala cu deamăn-
runtul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile
de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținererea
în cel mai mare secret. În scrisoare se pună mărca de
răspuns. După încheierea curei scrisorile se ard sau
la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de lecuitor și curățitor e Institutul
special al drului Palocz, medic de spital (Budapesta
VII. Kerepesi-út 10) unde cu bunăvoință și conștiențio-
sitate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri
asupra vieții sexuale, unde i-se curăță sângele holnav,
nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberează de
boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice Dr. Palocz
vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din
fundament cu metoda sa proprie de vindecare și
casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de
țeve, de tisticule, de șira spinării, de nervi, urmările
onaniei și ale sifilisului, boala albă, boale de sânge,
de piele și toate boalele ce se țin de organele sex-
uale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și
întrecere separată. Consultațiunile le dă însuși Dr. Palocz
dela 10 ore a. m. până la 6 ore seara (Duminecă
până la 12 ore la ameză).

Adresa: Dr. PALOCZ, medic specialist de
spital: Budapesta VII. Kerepesi-út 10. 28 7-

Salon de pălării de modă

August Gruber

Sibiiu

Piața mare Nr. 19, etagiul I.

Deposit și confecționare de pălării
de modă de cele mai elegante și articli
de modă de toate prețurile, și modele ori-
ginale vieneze și pariziene. 118 40-52

500 Coroane plătesc celui-ce ar mai
căpăta vre-odată durera

de dinți ori fi va miroși gura după-ce va folosi apa
de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 70 fl. Pentru
trimitere franco 95 fl. deosebit. Ed. Bartilla-Winkler
Vienna 19/1. Sommergasse 1. În Sibiiu: în farmaciile:
la Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59;
ulita Turnului (Saggasse); ulita Ocnei 2; farmacia
Tentsch; Meltzer, str. Gușteritei și str. Cisnădiei.
În Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săcesse: far-
macia Lederhülger; Sighisoara: farmacia lui Ligner.
Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți
a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine
plătite. La locurile unde nu se poate căpăta, trimite
7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco. 5 15-

De vânzare

este o curte în comuna Casolt (Her-
mány), casa de piatră, cu boltă (licență), tra-
fică și 3 odăi, șură de piatră și grădină mare.
Informații mai de aproape dă

Simeon PISOIU,

126 1-2

cărciumar.

Mohu, posta Veștem.

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid car-
bonic și baie de nămol, hidroterapie națională,
cură de zăr și lapte

DORNA

În Carpații Bucovinei

stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei
și Bistriței-aurele, 14 ore depărtare dela București
și 11 ore depărtare dela Liov.

Palate monumentale de cură, apeducte din
svoare alpine, canalizație, lumină electrică, cale pen-
tru biciclete, de două-ori pe zi concerte ale muzicii
militare dela regimentul din Bistrița, excursiuni în
România, Transilvania și Ungaria apropiată cu tră-
sura, călare și plute. Succese splendide la boale de
nervi, boale femeiești și cele de inimă, la anemie
arterioscleroasă și exodate. Prospecte gratis. Infor-
mațiuni medicale să pot lua la medicul stabiliment-
ului de băi cons. imp. Dr. Arthur Loebel.

120 2-15

Institut de credit funciar din Sibiiu.

Plaza mare Nr. 3-5.

Împrumuturi hipotecare pe anuități.

====
Scrisuri funciare,
scutite de dări.

ca să pot lombarda la banca austro-
ungară, să pot depune la toate tribuna-
lele ungare de stat drept cautiune și
vadiu și ca cautiune de căsătorii militare.

====
Depuneri spre fructificare.

Dajdia la interesele dela depuneri o plă-
tește institutul.

====
Escomptare de cambii.

====
Avansuri pe efecte publice.

====
Credite de cont-curent
contra intabulări și altă garanță.

====
Esecutarea

de fiecare afacere de bancă și de zarafie prin

Cassa de schimb

Sub condițiuni culante, mai cu seamă:

cumpărarea și vânzarea de efecte publice
monete străine,

răscumpărarea cupoanelor și efectelor sortate,

incasarea de cambii, checuri și asemnări,

predarea de asemnări și bilete de credit
pentru străinătate,

====
Îngrijirea de coale de cupoane.

luarea efectelor în deposit spre păstrare,

====
Închirierea de resorturi de case de fer

(câte depozite), asigurare contra incendiului
și a spargerii, etc. 4 10-26

Informațiuni amenunțite se dau cu bunăvoință și fără spese.

„Sucursala băncii comerciale ungară din Pesta, Sibiiu“.

piața mare Nr. 2.

Infinitată în anul 1841. Centrală în Budapesta. Capital de acții și rezerve 92 milioane Coroane.

Primește bani cu libele de depunere

pe lângă cea mai favorabilă procentuare,

cumpără și vinde rente, scrisuri de amanetare, acții, losuri, cum și monete de aur și argint, primește hârtii de preț pentru păstrare și administrare încasează cupoane și efecte sorte asigurare contra perderilor de curs la sortiri procurare de cauțiuni de căsătorie pentru militari.

99 5-12

☛ Toate informațiile dorite să dau cu plăcere. ☛

Cupoanele cu scadența de 1 lunie c. ale rentei de Coroane ungare de 4% să plătească în număr din 20 Maiu încolo fără substragere, liber de spese.

Cheag natural în formă de praf

Important

pentru fabricarea de caș. Cheagul natural al Dr. Blumenthal în formă de praf, este cel mai bun și mai ieftin mijloc pentru încheierea laptelui, chemleu curat, întrece mult toate mijloacele de încheiere de până acum.

Acest cheag este preparat din cei mai buni culici de vitei. El este absolut liber de fetide, colorante sau mucoase provenind din culici; de acide sau alte substanțe întrebuintate prin conservarea cheagului obicinuit.

Prin această curățenie absolută, recunoscută de fabricanții cei mai competenți în brânzături cheagul natural nu împiedică de loc fermentațiunea normală a brânzei, îl dă o tăietură foarte fină, evită umflarea și prin îndepărtarea mai perfectă a zărului, produsul este mai bun.

O încercare ne convinge. Sigura vânzare de cheag natural de-ai lui Dr. Blumenthal pentru fabricarea de caș, pentru Galizia, Bucovina și Ardeal la

M. LINDEMANN, agentură

Storozynetz (Bucovina).

Dose de probă gratis și franco rog a se cere dela 57 9-20

M. Lindemann, Storozynetz (Bucovina).

Var ars

de cea mai bună calitate, liber de piatră și sgură, să capătă zilnic, la fabrica de var din Orlat.

107 4-10

Banciu & Co.

Marca de scutare: „Anker“.

214 29-40

Liniment. Capsici comp.,

substituire pentru

Anker-Pain-Expeller

este un mijloc de casă de mult probat, care se folosește mai mult de treizeci și șapte de ani ca ungere sigură la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din pricina imitațiilor de mai puțină valoare, la cumpărare să fim precauți și să primim numai sticle originale în șutule cu marca de scutare Anker și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fil., O. 1.40 și C. 2.— să capătă în toate farmaciile; dep. princ. la Iosif Török, farm. în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la

„Leul de aur“ în Praga

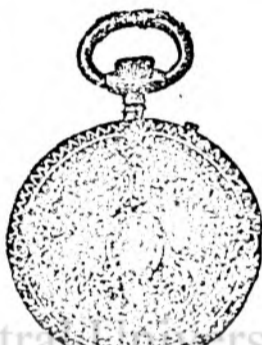
Strada Elisabeth Nr. 5 nou

— Expediție zilnică. —

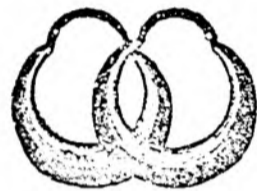

IULIU ERÖS

Sibiiu — Nagyszében.

Nr. 4017 A

Nr. 8800

Nr. 9190

Novități în toate soiurile de oroloage, juvaere, artoli de aur și argint, cadouri de nuntă și botez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Nr. 4017 A. Orologiu de argint Remontoir pentru dame, cu coveriș dublu tare 12 cor. Detto în aur 42 cor. — Nr. 4017 B. Orologiu de argint Remontoir pentru domni, cu coveriș dublu tare, cu diametru de 45 milimetri, 14 cor. — Nr. 4017 C. Orologiu de argint nou Remontoir pentru domni, cu coveriș dublu tare 7 cor. 50 fil. — Nr. 8800. Cercei de aur veritabil 14 carate 8 cor. Detto ceva mai mici 6 cor. Detto în argint, foarte gros aurit 8 cor. — Nr. 9190. Inel de aur veritabil, 14 carate cu corale veritabile sau cu diamant, rubin etc. imitație cor. 11. Detto în aur nou de 6 carate 6 cor. Detto în argint și gros aurit 2 cor. 50 fil. — Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă esact, afară de aceea să garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă. Preț-curante ilustrate la cerere gratis și franco.

Institut indigen. — Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiiu

3 16-52

— Intemeiată la anul 1868 —

în Sibiiu, strada Cismădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

☛ **contra pericolului de incendiu și exploziune,** ☛ **edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.**

☛ **asupra vieții omului** ☛

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

☛ **Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.** ☛

Valori asigurate contra incendiului: ☛ **94,975.294 coroane.** ☛ **Capitale asigurate asupra vieții: 9,293.195. coroane**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4.295.120-15 c. pentru capitale asig pe viață 3,760.810.21 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiunea în Sibiiu, str. Cismădiei nr. 5 etagiu I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Specialități-preservative
original franceze și ame-
ricane de gumi.

Recomandate de medici!
Garantate ca sigure!

Beșici de gumi și de Pește
în pachetare originală! Prețul
per duzină Cor. 2, 4, 6, 8, 10, 12.
Novitate senzațională!

„Silk Finish Nevertear“

Gumi de mătase original
american.

Intrece în fineță, siguranță și
elasticitate toate cele de până
acum!

Prețul per duzină Cor. 8—12.

(De imitații să ne ferim!)

Bonts-american (scurt) per duzină 6, 8, 10 Cor.
Mijloc de scutire pentru dame, după prescripția
medicală, Pessarium oclusivum, după profesorul Men-
singa 3—5 Cor. instrument de introducere la el 8
Cor. Burete de siguranță pentru dame per duzină
6—12 Cor.

Nou! Auto Vaginal Spray, recomandat
de medici, specialitatea higienică **Nou!**
cea mai sigură și mai comodă pentru dame
Prețul 15 Cor.

Bidete, sprîțuri pentru domni și dame!
irigatoare etc. cum și toți articlii higienici aparțină-
tori îngrijirii și confortului bolnavilor, cu prețurile
originale de fabrică.

Cereți gratis și franco lista de prețuri cea mai
nouă detaiată a fabricii.

I. KELETI BUDAPESTA IV.
Koronaherzgeteza 17.
Inființată în anul 1868.

Espedarea cea mai directă! Scri-
sorile de comande să nimicesc.

Fiecare, care comandă și să provoacă la acest inserat
primește la cumpărarea articliilor de gumi 20% rabat.
97 A 2—18

Anunț.

Să cautați calfe de neguțatori desteri,
fără post, în Ardeal, e de lipsă cunoștința
limbei maghiare și române. Adresa, **urmașii**
lui R. Pasc, (Pász R. utodai)
Flume. 119 2—10

Carol Albert

croitor de cavaleri

Sibiu

Strada Faurului Nr. 2

recomandă p. t. publicului

●● noutățile ●●

sosite chiar acum, pentru haine
de bărbați stoffe englezești,
francezești și indigene, cu deo-
sebit mare de stoffe
englezești, din cari se execută
după măsură cele mai moderne
vestimente, precum: Sacko, Ja-
quete, frăcuri și haine de
salon, cu prețuri foarte moderate.

În casuri de urgență confec-
ționez un rind complet de haine
în timp de 24 ore.

159 38—52

Cea mai renumită bere

a fabricii de bere

Anton Dreher soc. pe ac. în Kőbánya (Steinbruch),

este de recomandat în deosebi onor. p. t. public.

Să capătă în cele mai multe neguțatorii mai bune.

Depozit principal la

M. Samuil Rubinstein, Sibiu.

67 8—

Băile de cură dela Vălcele (Előpatak)

sunt de un succes deosebit contra durerilor de stomăch, răunchi, a udului, de mitră, a boalelor
de ficat și de fiere, contra podagrei și a reumatismului, constipației foalei, cum și contra tuturor
acelor boale, cari să desvolte din nervozitate. Cura de beut a apei de Előpatak de renume uni-
versal, cură făcută după prescripție medicală, împreună cu mijloacele de ajutor corăspunzătoare
și aflătoare în loc (băi calde și reci, tratament de cură cu apă, masage, gimnastică sued., mod.
diet. de traiu) dau rezultate esttraordinar de favorabile. Sezon de scaldă: din 15 Maiu până în
15 Sept. Stație de drum de fer: Feldioara (Földvár) și Seps-Szent-György, cu comunicație de
trăsuri ieftină și stabilă, locuință, provizie, ieftin și elegant. În decursul timpului dinainte și după
sezon (15 Maiu până în 15 Iunie și 20 August până în 25 Sept.) este a plăti jumătatea taxei de
cură și muzică, locuință ca scăzământ de 50%, proviziune cu mult mai ieftină. Apa minerală de
Előpatak, care între apele minerale alcaloide feraginoase cu conținut de acid carbonic ocupă
rangul întâiu, să poate folosi și ca medicină de casă și atât pură, cât mestecată cu vin este o
beutură plăcută recreatoare și să bucură de mare trecere. În țară și străinătate să consună pe an
mai mult de un milion de sticle. Locul de espedare: Előpatak, dar să află în cele mai multe
orașe și case mari de comerț. 118 3—6

Cu prospecte servește gratis, la dorință

Direcțiunea.

A XXVI-a loterie de binefacere reg. ung. de stat

pentru scopuri de folos general și de binefacere.

Aceasta loterie are 11.969 de câștiguri în sumă totală de 365.000 cor. cari să
plătesc în număr.

Câștigul principal 150.000 Coroane.

Mai de parte:	10 câștiguri cu	Cor.
1 câștig principal cu	150	1.000
1 „ „ „ „	300	100
1 „ „ „ „	500	50
1 „ „ „ „	1.500	20
5 câștiguri cu	10.000	10

Tragerea neamănat în 28 Iunie 1907.
Un los costă 4 Coroane.

Losuri să capătă la direcțiunea de rente a loteriei reg. ung. în Budapesta (ofi-
ciul principal de vamă) la toate oficiile de postă, de dare, de vamă și de sare, la toate
stațiunile căilor ferate și în cele mai multe trafici și casse de schimb.

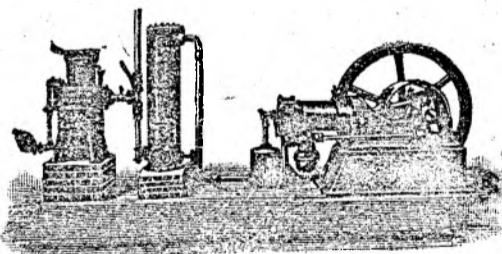
108 4—6

Direcțiunea de rente a loteriei reg. ung.

LANGEN și WOLF

fabrică de motoare în Viena

— cea mai veche și mai mare fabrică specială a monarhiei. —

Motoare originale „Otto“
și locomobile pentru benzin
și petrolu, cum și gaz de
iluminat.

Motoare de gaz aspira-
tor, cari se mină cu cărbuni
de lemn, coacs sau cărbuni
de antrachit.

Aceste motoare de gaz aspiratoare sânt pentru minat cele
mai ieftine în prezent, fiindcă ele numai pe oară și putere de cal
consumă 1½—2½ fleri material de ars. Mașinist sau focar
e de prisos.

Special pentru minatul morilor este mașina cea mai esce-
lentă a prezentului.

Cu deslușiri, descrieri și figuri, cum și preliminar de spese
servește

Representanța generală pentru Ardeal

ANDREIU TÖRÖK

fabrică de mașine și mori

Sibiu, Poarta-Cisnădiei.

36 0—

Preste 300 de distincții înalte.
Preste 30.000 motoare originale „Otto“ în minare.

Condiții de plată favorabile.
Garantă deplină și serviciu onlant.

Pentru economi!

„Peronospin“. Mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporii, la stropirea viilor. De ne-asămănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință »Peronospinul« decât piatra vânăță.

Cu »Peronospinul« stropind via 1 htl. de apă vine la 60 fil. pe când cu piatra vânăță 1 cor. 60 fil. fiind piatra vânăță foarte scumpă.

Ca fieste-care proprietar de viie să poată căpăta numai veritabilul »Peronospin«, dau favorul acela, — că deja la comanda de 8 pachete trimite încat.

Prin întrebuințarea »Peronospin«-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vinete, nu s-a ajuns aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăță înverzește peste măsură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucul viței. Praful de stropit al meu, face viața mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronospora. Prețul unui pachet este 60 fil. „Peronospinul“ este deja de 6 ani în întrebuințare cu cel mai frumos rezultat.

Revânzătorii — comercianții capătă rabat.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta s-a urcat valoarea — adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stăpînire acestora. Prețul 60 fil.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă — sau foarte Prețul 30 filer.

Unsoare galbină pentru păduchi la vițe. Știut este, că vitele și porcii suferă mult de mîncărimea păduchilor, prin care mîncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica prețul chiar perd din valoare. De aceea, fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor lichieruri. Cine vrea să și prepara rum și lichieruri foarte bune și ieftine să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litru 40 fil. Tot cu acest preț să capătă pentru rachiu de prune, trebere, sligoviță, borovickă și altele. Cine cere preț-curant îl capătă gratuit.

Toate acestea să capătă la

CORNEL DEMETER, apotecar Szászváros
31 1-8 piața Școalei 85.

Ludovic Terencz,

croitor de bărbați,
Sibiu, strada Cisnădiei nr. 12,
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stoffe de primă-
vară în mare asortiment

noutățile

soarte chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, francezești și indigene, din cari se escută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sako, Jaquette, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențione merită noutățile de stoffe pentru pantaloni și „Raglan“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenșilor confecționate în atelierul meu imi permit a atrage deosebita atențione a on. domni preoți și teologi absolvenți

în casari de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore.

27 16 -

Pentru tipar responsabil Henric Meltzer.

Oea mai bună
CREMĂ DE GHETE.
ST. FERNOLENDT, VIENA.
furnisor de curte c. și r.
Se capătă pretotindenea.

98 4-52

Anunț de deschidere.

Inbitele băi de rău ale lui Heinz în Str. Scaldelor (Badgasse) 10, cari acum sunt provăzute cu dusuri și apă caldă de la conductul de apă, tot asemenea min. de apă caldă a institutului cu restaurant de băi (beturi proaspete și mâncări reci), cum și escelenta și comoda publică, este începând cu 20 Mai c. de nou deschisă pentru onor. p. t. public.

Cu distinsă stimă

Gustav Heinz, proprietar de băi.

125 1-2

P. T.

Imi permit a face cunoscut onor. p. t. public, că din prilejul existenței de 50 de ani a fabricii mele, am fabricat o bere îndeosebi bună, de grade înalte, deschisă, pe care începând din 19 l. c. adică din prima zi de Rusalii, o pun în vânzare, în butoaie și butelii, în toate restaurantele mele și în acele, în cari s-a aflat întotdeauna de vânzare berile mele, sub numele de »Bere iubilară« (Iubiläums-Bier).

Sperez, prin berea aceasta a corespunde dorinței și gustului onor. specialiști de bere și a-i convinge, că și noi suntem în stare a fabrica beri bune și din acest motiv sperez mai departe, că în viitor nu va mai fi lipsă necondiționată a prefera multele beri străine, industriei de bere din țară.

Pentru laudele aduse berilor mele și pentru multele recunoștințe, ce mi s-au exprimat dela preluarea afacerii mele, mulțumind, rog și pe mai departe a mi-să păstra sprijinul amical și recomandându-mă bunăvoinței onor. p. t. public, semnez

cu distinsă stimă

Rudolf Habermann,
proprietar de fabrică de bere.

124 2-3

Fluidul lui Kwizda

Marca Șerpăle. (Fluidul turiștilor).

Frecare aromatică probată pentru întărirea și regenerarea nervilor și muschilor. Intrebuințat de turiști, vânători, bicicliști și călăreți pentru întărire și regenerare după ture mai mari.

Prețul 1/1 sticlă cor. 2.—
1/2 sticlă cor. 1.20

Cataloge ilustrate gratis și franco. — Deposit principal:

FRANCISC IOAN KWIZDA

furnisor de curte c. și r. austro-ungar, reg. român și princ. bulgar.
Farmacist cercual, Korneuburg lângă Viena.

94 g 14-15

VICTOR DAHINTEN, neguțătorie de fer

în Albă-Iulia, lângă Fântână.

Recomand marele meu deposit în pușculițe (sprituri) de peronospora de cele mai bune, și pe așteptare (accept), până în 1 Noemvrie, cum și toate soiurile de articli de fer și oțel, fere de plug, osii, cuptoare, șparherduri, cuie, șiroafe, pente de fer, trestie de stocatură, vase de culină, revolvere, patroane, coase, lopeti, articli de gumi și mașini economice etc. toate de calitatea cea mai bună și cu prețurile cele mai ieftine.

112 2-10

Cu distinsă stimă

Victor Dahinten.